

BIJeenKOMST OP DONDERDAG 5 APRIL 1956 TE ARNHEM

Voordracht gehouden voor de Vereniging ter beoefening
van de Krijgswetenschap

door

de Kapitein der Artillerie D. MANTZ

over

DE ORGANISATIE VAN DE INFANTERIEDIVISIE IN DE TACTISCHE ATOOMOORLOGVOERING

Voorzitter: Z. E. Luitenant-Generaal b.d. M. R. H. CALMEYER

De Voorzitter:

Ik open de vergadering en heet U allen van harte welkom, vooral ook de gasten in ons midden waarbij ik in het bijzonder een woord van welkom moge richten tot de oud-minister van Oorlog Mr. J. Meynen, directeur van de Alg. Kunstzijde Unie.

Onze secretaris de Kolonel Boots merkt op, dat bij ons geen woninggebrek is zodat de gasten ook huisgenoten kunnen worden.

Er is slechts één punt van huishoudelijke aard dat ik U moet mededelen: De volgende voordracht over de invloed van atoomwapens op het gebruik der zeestrijdkrachten, die op 3 mei zou worden gehouden, kan wegens ziekte van de spreker helaas niet doorgaan. Hiervoor zal in de plaats komen een voordracht, te houden door de Kapitein van de K.Lm. Geschiere over: „De strategische betekenis van het Noordpoolgebied in een toekomstig wereldconflict”, die op 8 mei te 's-Gravenhage zal worden gehouden.

Ik geef thans het woord aan Kapitein Mantz voor het uitspreken van zijn voordracht.

Kapitein Mantz:

Mijnheer de Voorzitter, Generaals, Mijne Heren,

1. INLEIDING

Het onderwerp van hedenavond bevindt zich momenteel in het brandpunt van de belangstelling. De ontwikkeling van het atoomwapen heeft zoveel nieuwe problemen opgeworpen, dat men zich algemeen afvraagt, op welke wijze dit wapen in de oorlogvoering moet worden ingepast. De oplossing van dit vraagstuk is niet eenvoudig en daarom wil ik niet verhelen, dat ik met zekere schroom het onderwerp van vanavond voor U zal trachten in te leiden. Voorts moge ik mij verontschuldigen, dat ik niet op alle facetten van het onderwerp zal kunnen ingaan, aangezien de tijd mij daartoe zou ontbreken. Ik zal mij tot enkele hoofdlijnen moeten beperken.

Bij de aanvang van mijn voordracht wil ik allereerst verklaren, dat de inhoud van mijn lezing in geen enkel opzicht de weergave vormt van enige officiële instantie of functionaris. Zij beoogt slechts een bescheiden bijdrage aan de gedachtenvorming over dit onderwerp.

Voorts zou ik van de gelegenheid gebruik willen maken om enkele van mijn oudere en jongere collega's te danken voor de steun, die ik van hen tijdens de voorbereiding van mijn voordracht mocht ondervinden. De gesprekken met U zijn voor mij een voortdurende aansporing geweest om meer kritisch op de stof in te gaan.

2. TACTISCHE ATOOM- EN CONVENTIONELE OORLOGVOERING

Mijnheer de Voorzitter, de omschrijving van het onderwerp zal ons vanavond doen stilstaan bij de tactische atoomoorlogvoering. Zoals U bekend zal zijn, heeft het atoomwapen behalve een strategische ook een tactische toepassingsmogelijkheid gevonden en zullen wij er voor een toekomstige oorlogvoering rekening mee moeten houden, dat atoomwapens op het gevechtveld zullen worden gebruikt. Toch ligt deze zaak niet zo eenvoudig als men denkt.

Er valt op het gebied van het gebruik van atoomwapens allerminst rust te constateren. Deze zaak is nog in voortdurende ontwikkeling en het lijkt mij daarom goed, op enkele punten nader in te gaan.

Allereerst heb ik het oog op de in december 1954 gehouden samenkomst van de Noord-Atlantische Raad, tijdens welke conferentie besloten werd, dat de uiteindelijke beslissing over de inzet van atoomwapens bij de Regeringen zou blijven berusten. Het officiële perscommuniqué zegt hierover:

„De Raad heeft het door het Militair Comité aangeboden rapport over „het meest doeltreffende systeem, dat door de defensieve NATO-strijd-„krachten in de komende jaren moet worden gekozen, bestudeerd, in over-„weging nemende, de wijzigingen, die zich onlangs in de bewapening en de „techniek hebben voorgedaan. Zij heeft dit rapport goedgekeurd, dat als „basis zal dienen voor de defensieve plannen en voor de door de militaire „autoriteiten van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie te treffen voor-„bereidingen. De Raad onderstreept, dat deze goedkeuring niet impliceert de „delegatie van de verantwoordelijkheid, welke op de Regeringen rust om de „betreffende beslissingen te nemen, die de plannen — in geval van een ge-„wapend conflict — in werking stellen.”

Voorts zou ik Uw aandacht willen vragen voor de mogelijke gevolgen van de toenemende pariteit in atoombewapening tussen de Verenigde Staten en de Sovjet Unie. Ik wil mij thans niet mengen in de discussie, welke er over dit onderwerp gaande is, doch ik zou mij wel willen scharen achter degenen, die van mening zijn, dat door deze groeiende pariteit de betekenis van de conventionele bewapening wederom toeneemt en dat het onjuist zou zijn, zijn vertrouwen te veel uitsluitend op het gebruik van atoomwapens te stellen.

Ten slotte is er een verslag van een interview, dat onlangs door Generaal Maxwell D. Taylor, Chief of Staff, U.S. Army aan een correspondent van het U.S. News World Report werd toegestaan. Verscheidene vragen werden de Generaal gesteld. Zo ook de vraag in hoeverre in een toekomstige oorlog rekening moet worden gehouden met het gebruik van atoomwapens. De Generaal gaf hierop te kennen, dat men zowel van de mogelijkheid van een

volledige atoomoorlog als van een conventionele oorlogvoering moet uitgaan. Daarnaast zag hij nog de mogelijkheid van een beperkte atoomoorlog, waarbij hij kennelijk voor ogen had een oorlog, waarbij uitsluitend tactische atoomwapens zullen worden gebruikt.

Zoals U weet sprak Maarschalk Zjoekow hier ook over toen hij zei, dat zulk een oorlog tot een volledige atoomoorlog zou uitgroeien. Hoe dit alles ook moge zijn, Generaal Taylor gaf duidelijk aan, dat bij de opbouw van de Amerikaanse strijdkrachten zowel van de mogelijkheid van een atoomoorlog als van een conventionele oorlogvoering wordt uitgegaan.

Op de vraag of de Verenigde Staten in staat zijn om een conventionele oorlog te voeren antwoordde hij: „Yes, we have not disarmed ourselves; we have not abandoned our conventional weapons. Certainly we're not putting as much money into them as formerly. But we are trying to keep a balanced capability to fight either the atomic or the nonatomic war.”

Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij dit alles beluisteren, dan zult U wellicht begrijpen, dat ook ik bij de opbouw van mijn betoog rekening heb gehouden met de politieke onzekerheid of in een toekomstig wereld- of lokaal conflict van het atoomwapen gebruik zal worden gemaakt. Daarom ben ik van mening, dat bij het ontwerpen van nieuwe militaire organisaties van beide mogelijkheden moet worden uitgegaan.

3. FINANCIËEL ECONOMISCH ASPECT

Behalve dit politieke facet is er nog een andere aangelegenheid, welke onze aandacht verdient, alvorens ik tot de meer directe behandeling van het onderwerp zal overgaan. Het gaat hierbij niet zozeer om een premisse, dan wel om de methode van behandeling, welke aan mijn voordracht ten grondslag ligt.

Ik ben nl. van mening, dat het niet juist is om bij het vaststellen van militaire organisaties reeds van tevoren uit te gaan van het financieel economisch mogelijke. Allereerst is het financieel economisch mogelijke een rekbaar begrip. We hebben dit gezien aan de aanmerkelijke sprong, welke onze defensie-uitgaven plotseling maakten na de crisis in Tsjecho-Slowakije en het uitbreken van het Korea-conflict. Bovendien zijn de nationale defensie-uitgaven dermate verweven met de internationale financieringsmogelijkheden (ik denk hierbij aan de MDAP-hulp, de off shore procurement en de infrastructuur) dat het wel zeer moeilijk is hier een scherpe grens te trekken.

Trouwens, ook het defensiebudget heeft wel degelijk betekenis voor het nationale welvaartsstreven. De invloed van de civiele en de militaire logistiek op het welvaartspeil zijn moeilijk te scheiden.

Ik geloof, dat het juist is, indien wij op grond van zuiver strategische, tactische en logistieke overwegingen nagaan hoe de infanteriedivisie voor de toekomstige oorlogvoering moet worden georganiseerd. Nooit kan het financieel economisch mogelijke daarbij de eerste rol spelen. Wel wil ik erkennen, dat het te zamen met het bestaande wapenarsenaal en het militaire potentieel een belangrijke dwingende factor vormt als we uiteindelijk tot de praktische uitvoering overgaan, maar verder zou ik toch niet willen gaan.

Hoe zouden de militaire autoriteiten zich trouwens van hun verantwoordelijkheid als militair kunnen kwijten, als zij zelf reeds van tevoren het financieel economisch mogelijke als beslissende factor stellen. Hier ligt een poli-

tieke beslissing. Het is aan de militaire leiding om te zeggen: op grond van de mij verstrekte opdracht aan de strijdkrachten heb ik de volgende legerorganisatie nodig en het is aan de politici om daar de consequenties van te overwegen. Mocht men dan tot de overtuiging komen, dat een bepaalde organisatie niet te verwezenlijken is, dan is het altijd nog mogelijk om in volgorde van mindere urgentie te bepalen, welke modificaties niet zullen worden uitgevoerd, dan wel de verstrekte opdracht aan de strijdkrachten te wijzigen.

Het vaststellen van deze urgentievolgorde is echter een militaire aangelegenheid, welke slechts door zuiver militaire overwegingen kan worden vastgesteld. Daarom acht ik het juist als ik op deze avond langs de weg van een zuiver theoretisch militair betoog mijn onderwerp zal aanpakken. Wel zal de door deze theoretische studie verkregen organisatie in de praktijk moeten worden getoetst en zal deze organisatie uiteindelijk op haar financieel economische uitvoerbaarheid moeten worden bekeken, maar dit doet niets af aan het feit, dat deze militair theoretische analyse noodzakelijk is om inzicht te verkrijgen in de aard der wijzigingen, welke in verband met de tactische atoomoorlogvoering in de organisatie der militaire eenheden moet worden aangebracht.

4. PROBLEMEN EN PREMISSEN

Mijnheer de Voorzitter, het onderwerp van vanavond vraagt de behandeling van de organisatie van de infanteriedivisie in de tactische atoomoorlogvoering. Dit legt mij al direct een belangrijke beperking op. De infanteriedivisie is immers een divisie met een bepaald karakter. Zij wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een groot percentage aan infanterie-eenheden, welke zich meestentijds te voet verplaatsen en te voet het gevecht aangaan. Dit wil nog niet zeggen, dat deze divisie nu ook onder alle omstandigheden de meest geëigende eenheid is om een bepaald gevecht aan te gaan. Dit is een heel andere zaak en hieraan ligt een geheel andere probleemstelling ten grondslag. Wel hoop ik in het verloop van mijn betoog aan te geven de beperking waaronder de door mij te ontwerpen infanteriedivisie kan optreden en voor welk soort gevechten zij bij uitstek geschikt is.

Alvorens mij echter tot het optreden en de organisatie van de infanteriedivisie te bepalen, lijkt het mij juist deze divisie vooraf in groter verband te bezien. De infanteriedivisie staat immers niet op zichzelf. Wanneer wij letten op de Amerikaanse organisatie, dan zien wij, dat deze divisie een onderdeel vormt van het legerkorps en dat dit legerkorps op zijn beurt weer is opgenomen in een leger.

Op deze wijze vormt de infanteriedivisie een onderdeel van een harmonisch opgebouwd geheel. Daarom moet de organisatie van deze divisie worden bezien in samenhang met de hogere formatie. Neemt U alleen maar het punt van de logistiek. De logistieke organisatie van onze infanteriedivisie is niet te begrijpen zonder te letten op haar logistieke inpassing in het leger. Niet alleen echter op logistiek gebied, maar ook op tactisch terrein zijn soortgelijke organisatorische lijnen door te trekken.

Wanneer wij dit goed voor ogen houden, dan is het ons duidelijk, dat wij bij het samenstellen van de organisatie van de infanteriedivisie moeten letten op de plaats, welke deze divisie in het grotere geheel moet innemen.

We zullen ons moeten afvragen, welke strategische en „inter-service“-overwegingen invloed hebben op de organisatie en welke consequenties dit heeft voor de organisatie van de infanteriedivisie.

Ik denk in dit verband o.a. aan de strategische mobiliteit, welke men aan grotere militaire eenheden wil toekennen. Deze mobiliteit speelde o.a. een rol bij de z.g. „New Look“ in Amerika. Als gevolg hiervan kwam de wens naar voren om de infanteriedivisie — ook voor wat betreft de zwaardere wapens — volledig door de lucht vervoerbaar te maken.

Ook de samenwerking met de anders krijgsmachtonderdelen vormt hier een punt van overweging. Het is zeker, dat de luchtmacht een steeds grotere betekenis krijgt voor het gevecht te land. Meer nog dan voorheen zal het noodzakelijk zijn om het vijandelijk luchtpotentieel tot een minimum terug te brengen. Als gevolg hiervan valt te verwachten, dat — zeker in de beginfase van een oorlog — de tactische luchtmachtkrachten meer nog dan vroeger zullen worden ingezet om het luchtoverwicht te verkrijgen en te behouden. Voor de andere vormen van tactische luchtsteun — zoals verkenningsteun, interdictie en directe luchtsteun — zullen dus — althans tijdens de beginfase — minder vliegtuigen ter beschikking staan.

Ook de vraag, welk atoomwapen nu het meest efficiënt zal zijn: het atoomprojectiel — verschoten uit het zware 280 mm kanon — of de atoombom — afgeworpen uit een jagerbommenwerper — dwingt ons te erkennen, dat het samenspel der krijgsmacht delen steeds inniger wordt.

Het zou mij te ver voeren om ook voor de samenwerking tussen zee- en landstrijdkrachten een soortgelijk betoog op te zetten. U zult zich kunnen voorstellen, dat amfibische operaties slechts door sterk gecoördineerde acties kunnen worden uitgevoerd. In de tweede wereldoorlog werden er van Amerikaanse en Engelse zijde zelfs speciale organisaties ontwikkeld om deze operaties met meer succes te kunnen uitvoeren.

Dit alles leidt mij tot de conclusie, dat de gedachtenvorming over de noodzakelijke ontwikkeling van de militaire organisaties voor de toekomst een intensieve „inter-service“ activiteit vereist, waarbij de leidende militaire denkers zich steeds meer bewust zullen moeten worden van de nauwe samenhang, welke er bestaat tussen de maritieme, landmacht- en luchtmachtstrategie en tactiek.

Aangezien ik mij vanavond echter niet bezig zal kunnen houden met strategische overwegingen welke — krachtens algemene geldigheid — mogelijk ten grondslag zouden moeten liggen aan de organisatie van een infanteriedivisie, terwijl het mij voorts niet mogelijk is — gezien de beschikbare tijd — om deze divisie organisatorisch te bezien in het grotere geheel van legerkorps en leger, ben ik van enkele hypothesen uitgegaan, welke als basis zullen dienen bij de samenstelling van de te ontwerpen divisie. Ik zou dit willen doen aan de hand van de bekende vier punten: opdracht, terrein, vijand en eigen middelen.

a. *Opdracht*

Als opdracht voor de infanteriedivisie in de tactische atoomoorlogvoering zou ik haar tegenwoordige taak in grote lijnen onverminderd willen handhaven, nl.: in de aanval, de vijand door middel van vuur (hieronder mede begrepen atoomwapens) en beweging tot handgemeen-afstand naderen, ten

einde hem te vernietigen of gevangen te nemen; in de verdediging haar stellingen te behouden en de vijandelijke aanval terug te slaan door middel van vuur en beweging.

b. *Terrein*

De te ontwerpen divisie moet geschikt zijn om op te treden in gemiddeld Westeuropees terrein. Dat wil zeggen een terrein, dat over een behoorlijk wegennet beschikt, dat in algemene zin m.u.v. de lage gebieden en de hoge bergruggen en kammen een heuvelachtig karakter draagt, dat doorsneden is met verscheidene grote rivieren en voorzien is van een behoorlijke begroeiing met hier en daar grote boscomplexen. Het terrein leent zich in algemene zin goed voor het optreden met tanks.

c. *Vijand*

Aangenomen wordt, dat een mogelijke vijand — naast de gebruikelijke infanteriedivisies — over grote hoeveelheden gemechaniseerde en gepantserde eenheden beschikt, terwijl zij evenals wij in ruime mate van atoomwapens gebruik kan maken. Ofschoon de vijandelijke luchtmacht zeer sterk zijn, wordt er van uitgegaan, dat door onze luchtmacht nog plaatselijk lucht-overzicht kan worden bereikt.

In dit verband moge ik nog opmerken, dat ik niet kan uitgaan van een „atomic plenty" in die zin, dat atoomwapens onbepaald op het gevechtveld zullen worden gebruikt, aangezien zulk een inzet van A-wapens een tactische oorlogvoering in de momentele betekenis van het woord onmogelijk maakt. Zulk een oorlogvoering zou het karakter krijgen van een gemoderniseerde guerilla-oorlog, waarin alleen nog maar gebruik zal kunnen worden gemaakt van zeer lichte, doch snel beweeglijke troepen, volledig gemotoriseerd en gemechaniseerd, opererend op zeer brede beweeglijke fronten. Dit nu is in strijd met ons uitgangspunt. Een infanteriedivisie zou in zulk een oorlog m.i. zichzelf hebben overleefd.

d. *Eigen middelen*

(1) De divisie moet in staat zijn om met een minimum-indeling aan alle essentiële grondwapens en -diensten (minimum-organisatie) de operaties van algemene aard in het zo juist genoemde terrein gedurende langere tijd te kunnen volhouden.

Bij zware vijandelijke tegenstand of wanneer er zich bijzondere omstandigheden voordoen (b.v. zeer breed front, speciale operaties en buitensporige vernielingen of uitzonderlijk hoge verliezen als gevolg van een atoomaanval) zal de divisie door leger of legerkorps met extra artillerie, pantser-eenheden, genie, luchtdoelartillerie en medische eenheden worden versterkt.

(2) Zij moet zodanig worden georganiseerd, dat zij gemakkelijk steunende tactische en logistieke eenheden kan opnemen en verzorgen.

(3) De divisie is opgenomen in een legerkorps, dat qua organisatie, bewapening en uitrusting volkomen beantwoordt aan de vereisten voor de tac-

tische atoomoorlogvoering, terwijl het legerkorps in staat is zelf, dan wel via steun van het hoger echelon, die ondersteuning aan de divisie te verlenen, welke op grond van de uit te voeren tactische operaties wordt verlangd.

(4) De infanteriedivisie moet een grote strategische mobiliteit bezitten.

5. CONVENTIONELE EN ATOOMBEWAPENING EN UITRUSTING

Er is nog een punt, dat onze aandacht verdient. Uit gesprekken met anderen krijgt men vaak de indruk, dat de wijzigingen, die in de organisatie van de infanteriedivisie moeten worden aangebracht, allemaal verband houden met de mogelijkheid van een atoomoorlogvoering. Dit lijkt mij niet juist. Aangezien er echter over de invloed van het gebruik van atoomwapens op de organisatie zoveel wordt gepubliceerd is het begrijpelijk, dat men deze indruk krijgt. We moeten echter niet vergeten, dat de conventionele bewapening en uitrusting nog in voortdurende ontwikkeling is. Na de tweede wereldoorlog zijn er op dit gebied over de gehele wereld nog grote vorderingen gemaakt. Ik denk hierbij aan de ontwikkeling van tanks, terugstootloze vuurmonden, infrarood, hefschroefvliegtuigen enz. enz. We zullen deze ontwikkeling nauwkeurig dienen te volgen.

Ook op zuiver organisatorisch gebied zijn er altijd nog discussies gaande. Neem bij voorbeeld algemene punten zoals: drie-, vier- of vijfdeling, regimenten of gevechtscommando's, wel of geen afzonderlijke logistieke commandovoering. Dit zijn allemaal onderwerpen, die regelmatig in de militaire vakliteratuur terugkeren en waar deze of gene zijn mening over ten beste geeft.

Ik zal in mijn verdere betoog geen onderscheid maken tussen de wijzigingen, die in verband met de tactische atoomoorlogvoering en die op grond van de voortgaande ontwikkeling van de conventionele bewapening en uitrusting zullen moeten worden aangebracht. aangezien deze dikwijls moeilijk van elkander zijn te scheiden. De één heeft invloed op de ander en omgekeerd.

6. FACTOREN, WELKE VAN INVLOED ZIJN OP DE PROBLEEMSTELLING

Na deze analyse, welke de achtergrond en de basis vormen van mijn voordracht ben ik thans zover, dat ik mij meer direct op mijn onderwerp kan toespitsen. Ik zou het onderwerp willen benaderen vanuit het gezichtspunt van het verband dat er bestaat tussen tactiek en organisatie.

Indien wij het gevecht ontleden, concluderen wij, dat dit in diepste wezen een probleem is van ruimte en tijd; een probleem hoe de ruimte in de tijd door vuur en beweging wordt verkregen, dan wel behouden. Voorts zien wij, dat het grondpatroon van het gevecht (de groepering) beheerst wordt door de wijze waarop de technische middelen — in tactische manoeuvrelementen in een organisatie gebonden — door de tactiek worden gehanteerd ter oplossing van het ruimte-tijd probleem.

De technische mogelijkheden van de middelen beheersen de mogelijkheden van de tactiek en dwingen de tactiek om op een bepaalde wijze van deze technische middelen gebruik te maken.

De tactiek brengt ons dus — op grond van de technische mogelijkheden der middelen — tot een wijze waarop deze middelen in het gevecht moeten worden ingezet. Ten nauwste is de organisatie hierbij betrokken. Immers de organisatie der eenheden geeft aan op welke wijze de middelen in tactische eenheden zijn gegroepeerd en is beslissend voor de operationele mogelijkheden welke aan een bepaald onderdeel moeten worden toegekend.

Tactiek en organisatie zijn alzo correlaat.

Enerzijds streeft de tactiek naar een bepaalde organisatie der middelen in gevechtsonderdelen, ter uitvoering van een ideale oplossing van het ruimte—tijd probleem, anderzijds — uitgaande van een bepaalde organisatie — wordt de tactiek gedwongen deze gevechtsonderdelen volgens een bepaalde doctrine — ontleend aan de technische mogelijkheden van de ingedeelde middelen — te hanteren.

Op grond van deze uiteenzetting zou ik mijn onderwerp aan de hand van de volgende punten in logische volgorde willen behandelen:

- a. de technische aspecten van het tactisch atoomwapen;
- b. de invloed van het gebruik van dit wapen op het gevecht;
- c. de organisatie van de infanteriedivisie.

7. BESCHOUWING DER FACTOREN

a. *De technische aspecten van het atoomwapen*

Ik acht het — gezien de uitgebreide literatuur, welke over deze materie bestaat — niet noodzakelijk lang bij dit onderwerp stil te staan. In de lezing, welke Luitenant-kolonel K. F. Kampenhout voor onze Vereniging hield over de invloed van de atoomwapens op de tactiek der landstrijdkrachten werd aan dit onderwerp reeds uitgebreid aandacht besteed, terwijl ook de twee atoomnummers van „De Militaire Spectator” hier voldoende gegevens over geven. Ik zou daarom de technische aspecten van het tactisch atoomwapen in de volgende regel willen samenvatten:

Het tactische atoomwapen is een vuursteunmiddel met een — binnen enkele seconden verlopende — zeer grote vernietigende en vernielende cirkelvormige oppervlakte-uitwerking op personeel en materieel. Het wapen kan op verschillende wijzen worden gelanceerd en bezit grotere uitwerking al naar gelang het kilotonnage hoger wordt genomen en de weers- en terreinomstandigheden meer of minder gunstig zijn.

Voor mijn tactische beschouwing ben ik uitgegaan van de uitwerking van de nominale 20 KT bom met een springhoogte van 600 m, waarover Maj. G. K. Fraay in zijn artikel „De ABC-oorlogvoering”, opgenomen in de Militaire Spectator van juli 1954, de volgende cijfers geeft:

Uitwerking tegen ongedekt personeel:

Hitte: tot 4000 m lichte en tot 2400 m ernstige brandwonden.

Gammastralen: tot circa 1000 m 50 % doden.

Luchtdruk: tot 4000 m matige en tot 3200 m gedeeltelijke schade.

Wanneer het personeel zich heeft ingegraven, wordt de invloed aanzienlijk verminderd.

- Voor wat betreft de uitwerking op materieel de volgende globale cijfers:
- tot \pm 500 m krijgen tanks en zware artillerie zware schade.
 - tot \pm 1000 m „ lichte voertuigen en lichte artillerie ernstige schade.
 - tot \pm 1500 m „ voertuigen middelmatige schade, radio en radar ernstige schade.
 - tot \pm 2000 m „ artillerie lichte schade.
 - tot \pm 2500 m „ radio en radar middelmatige schade.

Op grond van deze gegevens neem ik aan, dat indien twee gevechtseenheden $2\frac{1}{2}$ à $3\frac{1}{2}$ km van elkander zijn verwijderd (afhankelijk van de mate waarin de troepen zijn ingegraven) deze eenheden niet gelijktijdig door één atoombom in zodanige ernstige mate kunnen worden getroffen, dat zij niet meer als gevechtseenheid kunnen blijven optreden.

b. *De invloed van het gebruik van het tactisch atoomwapen op het gevecht*

- (1) Aangezien de verdediging en de aanval de basis vormen van het gevecht, zal ik alleen deze twee typen gevecht in mijn beschouwing betrekken. Wij zagen, dat het atoomwapen een vuursteunmiddel is met een zeer grote oppervlakte-uitwerking, welke in enkele seconden zijn vernielend werk verricht. Dit wapen verkrijgt hierdoor een bijzonder aspect in het ruimte—tijd probleem. Door de uitwerking van de atoomexplosie zijn wij immers in staat om in een zeer kort tijdsbestek een grote oppervlakte zodanig onder vuur te nemen, dat de in deze ruimte aanwezige troepen of bewapening geheel of gedeeltelijk buiten gevecht worden gesteld.

Het gebruik van het tactisch atoomwapen brengt mij dientengevolge tot de volgende overwegingen:

- (a) bezien van de kant van de aanvaller is het A-wapen een bijzonder succesvol vuursteunmiddel om de manoeuvre (aanval) mogelijk te maken, terwijl dit wapen uit het oogpunt van de verdediger een machtig vuursteunmiddel is om de manoeuvre van de vijand (zijn aanval) te smoren, dan wel een eenmaal geslaagde manoeuvre binnen ons front (vijandelijke penetratie) door eigen manoeuvre (onze tegenaanval) wederom teniet te doen.
- (b) zowel bij de aanval als de verdediging moeten concentraties van troepen zoveel mogelijk worden vermeden. Indien concentratie van krachten, hetzij voor de aanval, hetzij voor de tegenaanval beslist noodzakelijk is, zal de duur van deze concentratie — afhankelijk van de snelheid waarmee wij door een atoomaanval kunnen worden getroffen — tot een minimum moeten worden teruggebracht, terwijl daarna zo spoedig mogelijk wederom tot spreiding zal moeten worden overgegaan. De snelheid van manoeuvre moet daarom zo hoog mogelijk worden opgevoerd.
- (c) de commandoposten en de logistieke installaties zullen zowel bij de aanval als de verdediging eveneens zo groot mogelijke oppervlakte-spreiding moeten aannemen als in verband met de functionele commandovoering en de mogelijkheid tot logistieke ondersteuning mogelijk zijn.

- (d) meer dan ooit tevoren zullen de tactische luchtstrijdkrachten in de tactische atoomoorlogvoering van doorslaggevende betekenis zijn, zowel in het aanvallend als het verdedigend gevecht, aangezien de tactische luchtstrijdkrachten van primair belang zijn voor het vrijelijk gebruik van A-wapens op het gevechtsveld.
- (2) Het is niet mogelijk om, uitgaande van deze overwegingen, tot samenstelling van de organisatie van de infanteriedivisie over te gaan. De zo juist genoemde overwegingen zijn nog te vaag en te algemeen. Alvorens dit te kunnen doen, is het noodzakelijk, dat we ons een beeld trachten te vormen van de wijze waarop het gevecht — zowel in de aanval als in de verdediging — moet worden gevoerd.
- Elk gevechtsonderdeel heeft een eigen taak en functie in het gevecht, een taak welke bepaald wordt door de tactische mogelijkheden van het onderdeel. Een bataljon infanterie heeft geheel andere mogelijkheden dan een tankbataljon en dit weer andere dan een verkenningsskadron. Eerst nadat we ons een idee hebben gevormd over het gevecht op divisie-niveau zal het ons mogelijk zijn een globale indruk te verkrijgen, welk type en aantal gevechtsonderdelen we nodig hebben om het gevecht op een divisiefront te voeren.

De verdediging en de aanval

(a) De verdediging

Aangezien geen enkel leger zich uiteindelijk de weelde zal kunnen permitteren van ongelimiteerde verliezen, geloof ik, dat het noodzakelijk is, om in de tactische atoomoorlogvoering tot een ander type van verdediging over te gaan. Voorop zou ik willen stellen, dat de gevechts- en logistieke eenheden zodanig over het terrein moeten worden verspreid, dat niet gelijktijdig door de aanval van één atoomwapen meerdere gevechtseenheden worden uitgeschakeld. Zoals we reeds eerder zagen, dwingt dit er ons toe om tussen deze eenheden een afstand van gemiddeld 3 km aan te houden, afhankelijk van terrein- en weersomstandigheden en dekkingsmogelijkheden. In overeenstemming met vele militaire schrijvers zou ook ik het bataljon infanterie als kleinste eenheid willen zien, dat nog als infanterie-eenheid min of meer zelfstandig het gevecht zal kunnen aangaan. Deze gedachte is o.a. gebaseerd op de beweeglijkheid van de enkele man te voet, de organieke wapens en de capaciteit van de mogelijk mee te voeren radio's. Men kan een infanteriebataljon niet ongelimiteerd uit elkander trekken zonder het zijn essentiële gevechtskracht te ontnemen.

De kernen van het grondpatroon van de infanterie in de verdediging zullen daarom moeten worden gevormd door de bataljonsopstellingen. We hebben hierbij echter goed voor ogen te houden, dat we de bataljonsopstelling hiermede in principe tot een lonend atoomdoel maken. We zullen dus in het gevecht met zulk een algeheel direct verlies rekening moeten houden. Hierop moet de verdediging worden gebaseerd.

In principe zou ik het aancengesloten vuurfront graag willen handhaven, doch de mogelijke verliezen aan personeel dwingen mij tot een andere oplossing. Overigens behoeft deze ontwikkeling ons niet te verwonderen, want

in de krijgsgeschiedenis zien we steeds weer de tendentie, dat de invoering van nieuwe wapens met grotere vuuruitwerking de troepen verder uit elkaar drijft.

We komen hiermede feitelijk vanzelf op een gevecht, dat meer gelijkt op het gevecht op brede tot zeer brede fronten. De vraag is nu: op welke wijze zullen we dit gevecht voeren?

Mijn gedachten hiervoor hebben zich grotendeels gebaseerd op het artikel „Mobile defence” van Luitenant-kolonel Lawson Magruder, U.S. infantry, opgenomen in „The Infantryman” van januari 1956. Het betreft hier een lezing, welke hij heeft gehouden tijdens een samenkomst van infanterie-instructeurs op de Infantry School in juni 1955 over de uitvoering van de beweeglijke verdediging door infanterie-eenheden. Ik gebruik expres deze term „beweeglijke verdediging” omdat ze iets anders inhoudt dan ons tegenwoordige begrip mobiele verdediging.

Luitenant-Kolonel Magruder begint zijn voordracht met de verklaring, dat een „mobile defence” wordt toegepast, indien het te verdedigen front te groot is voor effectieve statische verdediging, terwijl voldoende diepte in de gevechtsofstelling aanwezig is om de vijandelijke strijdkrachten te kanaliseren en de uitvoering van een manoeuvre met eigen reserve-strijdkrachten mogelijk te maken.

Ook hij gaat ervan uit, dat infanteriebataljons bepaalde terreinpunten — in de zgn. forward defence area — die beheersend zijn voor de vijandelijke naderingsmogelijkheden, zullen bezetten. Deze bataljons beschouwt hij als de „pivots of manoeuvre” voor verdedigend optreden, dan wel als bases voor verkennings-elementen. Deze „strong points”, zoals hij ze noemt, zullen elkaar niet altijd onderling kunnen steunen en moeten daarom in staat zijn weerstand te bieden, ook wanneer ze zijdelings worden omspoeld. Hij kent aan deze bataljonsopstellingen patrouille-gebieden toe en doet de bataljons zonodig patrouillesteunpunten uitzetten.

Dit zijn punten van waaruit patrouilles worden uitgezonden en die eventueel bij een krachtige vijandelijke aanval in hun geheel binnen een bataljonsgevechtsofstelling worden teruggenomen.

Behalve deze bataljonsopstellingen in voorste lijn ziet hij daarachter eveneens bataljonsopstellingen van de zgn. „striking force”. De „striking force” is bedoeld om te zamen met de daarbij ingedeelde tankeenheden tegenaanvallen uit te voeren op een gepenetreerde vijand, welke tegenaanvallen zo mogelijk moeten worden ingeleid door een atoomaanval. Zowel de bataljonsopstellingen in voorste lijn als die van de „striking force” hebben tot taak te zamen met vele mijnenvelden de vijand te kanaliseren. In de ruimten tussen de bataljons worden zonodig verkennings-eenheden gebruikt om infiltratie van de vijand zoveel mogelijk tegen te gaan. Voor de tegenaanval kunnen alle bataljons worden gebruikt, welke niet zijn geoccupeerd. Persoonlijk zou ik zover liever niet willen gaan en zou de bataljons in voorste lijn in beginsel willen laten zitten.

Zoals U zult begrijpen, krijgt de verdediging hierdoor een veel beweeglijker karakter en wordt een groter beroep gedaan op de mobiele slagkracht van de divisie. Het onderscheid tussen statische verdedigingselementen en reserveonderdelen vervaagt.

Op grond van dit type gevecht kom ik tot de volgende conclusies, voor

wat betreft het soort en de hoeveelheid gevechtstroepen welke benodigd zullen zijn:

- I. Doordat we gedwongen zijn om bij het verdedigend gevecht de eenheden te spreiden, zijn we genoodzaakt de verdediging ook meer in de diepte te voeren. Met elkaar zullen de bataljonssteunpunten gebruikt moeten worden om de vijand te kanaliseren, terwijl de bataljons m.u.v. de bataljons in voorste lijn gebruikt zullen moeten worden om tegenaanvallen uit te voeren. Dit brengt met zich mee, dat we in algemene zin veel infanterie-eenheden nodig zullen hebben, omdat kanalisatie en het uitvoeren van tegenaanvallen — met de daarbij behorende manoeuvre — met tankeenheden slechts mogelijk zijn, als we over veel ruimte in breedte en diepte beschikken.
- II. Bij een bepaalde opstelling van de divisie valt te verwachten, dat één of meerdere bataljons over grote afstand zullen moeten worden verplaatst alvorens voor een tegenaanval te kunnen worden ingezet. Daarom zullen één of meerdere bataljons in voorkomend geval met gevechtsvoertuigen moeten worden verplaatst en als gemechaniseerde infanterie moeten kunnen optreden.
- III. Er zal grote behoefte bestaan aan verkenningseenheden.
- IV. Er zal grote behoefte bestaan aan tanks, ten einde de divisie binnen haar vak grote slagkracht te geven. Daarnaast zal, uitgaande van onze beschouwing van de vijand, grote behoefte blijven bestaan aan anti-tankmiddelen.
- V. Door de verbreding van fronten zal de behoefte aan artillerie zeker niet verminderen; wellicht zullen massaconcentraties ten dele door het atoomwapen kunnen worden vervangen.
- VI. Doordat aanvaard wordt, dat bataljonssteunpunten worden omspoeld, zullen slechts lijnverbindingen binnen het bataljon mogelijk zijn. Groter beroep zal moeten worden gedaan op radio-, radio-schakel en straalzenderverbindingen.
- VII. De behoefte aan genietroepen zal zeker niet verminderen, gezien de benodigde mijnevelden en de grotere kans op vernielingen. Meer dan tot op heden zal de infanterie moeten worden belast met het leggen van mijnen.
- VIII. De bevelvoering over de gevechtseenheden zal zodanig moeten worden georganiseerd, dat snelle commandowisseling — in verband met de tactisch snel wisselende omstandigheden van het gevecht — mogelijk is.

(b) De aanval

Het komt mij voor, dat in menige uiteenzetting over de tactische atoomoorlogvoering nog te veel — mogelijk onbewust — wordt vastgehouden aan de doctrine van de conventionele aanval, zij het dan, dat men erkent, dat de aanval sneller zal moeten worden ingezet en uitgevoerd. Te veel wordt nog vastgehouden aan de conventionele idee van de oppervlakte-concentratie. Naar

mijn mening gaat het in de tactische atoomoorlogvoering echter niet meer zozeer om de oppervlakte-concentratie dan wel om de tijdsconcentratie, waarin gevechtseenheden te zamen komen en weer uit elkaar gaan. Veel hangt er van af, in welke mate er een evenwicht bestaat in de mogelijkheid tot het gebruik van atoomwapens en de snelheid waarmee deze kunnen worden ingezet. We moeten altijd nog bedenken, dat aanvallende troepen zich in het open terrein bevinden en dus voor een atoomaanval kwetsbaar zijn, terwijl verdedigende troepen alles kunnen gebruiken om zich nog zoveel mogelijk te dekken. Ik zie persoonlijk dan ook weinig mogelijkheden voor de gewone niet-gemechaniseerde infanterie — gezien haar geringe snelheid bij de verplaatsing door het terrein — om aan grootscheepse aanvalsoperaties deel te nemen, tenzij aan onze zijde wel een dusdanig overwicht bestaat in het gebruik van A-wapens, dat onze aanval zonder al te grote concentratie kan worden uitgevoerd.

We zagen het reeds bij de tegenaanval, ook daar bleek ons de behoefte aan gemechaniseerde infanterie.

Wel acht ik het nog mogelijk, dat gewone infanterie bij verrassing — dus vooral 's nachts — kleine acties onderneemt (eventueel gesteund met een A-wapen) doch voor grootscheepse aanvalsacties lijken mij de niet-gemechaniseerde infanterie-eenheden niet meer geschikt.

Voor de toekomst zie ik de aanval in de tactische atoomoorlogvoering — uitgevoerd tegen een krachtige (ook in diepte georganiseerde) verdediging — veeleer verlopen als een inzet van kleine beweeglijke gemechaniseerde infanterie-, tank- en artilleriegroeperingen, gelijktijdig aanvallend over een breed tot zeer breed front.

Deze aanval zal worden ingeleid door een voorbereide atoomaanval van meerdere atombommen over dit brede front op die punten, waar de aanvaller het zwaartepunt wil leggen.

Dit brengt mij tot de conclusie, dat een infanteriedivisie, welke voor een groot percentage uit niet-gemechaniseerde infanterie-eenheden is samengesteld, niet geschikt is om in de tactische atoomoorlogvoering het grootscheeps aanvallend gevecht uit te voeren, tenzij bepaalde voorzieningen (b.v. in de vorm van het geven van versterkingen) worden getroffen, welke haar voor een meer beweeglijk aanvallend gevecht geschikt maakt. Bij de behandeling van mijn laatste punt kom ik op deze conclusie terug.

Ik acht mij hiermede ontslagen om nader aan te geven, welke specifieke troepen we voor de aanval nodig hebben. De uit hoofde van de verdediging van de infanteriedivisie op te nemen gevechtseenheden lijken mij altijd geschikt — gezien hetgeen ik U reeds zei over de tegenaanval — om beperkte aanvalsoperaties uit te voeren.

c. *De organisatie van de infanteriedivisie*

(1) Algemeen

Mijnheer de Voorzitter, ik kom thans aan mijn laatste punt. Ik heb U allereerst aangegeven de premissen waarop ik de behandeling van mijn onderwerp heb gebaseerd, vervolgens gaf ik U een indruk van de wijze waarop ik mij voorstel, dat in de tactische atoomoorlogvoering het gevecht mogelijk zal kunnen worden gevoerd.

Daaraan verbond ik enkele conclusies, die inzicht gaven in het soort en de hoeveelheid troepen, welke we nodig denken te hebben. Op deze basis voortgaande is het mogelijk om verder op de organisatie van de infanteriedivisie in te gaan. We zullen ons nu op grond van het tactisch inzicht in het verdedigend gevecht een schematisch beeld moeten vormen van de mogelijke opstelling van de infanteriedivisie in de verdediging. Aan de hand van dit schematisch beeld kunnen we het soort en de aantallen gevechtstroepen nader begrenzen, waardoor de organisatie duidelijker naar voren treedt.

Ik wil hierbij vooropstellen, dat ik bij de uitwerking van dit punt slechts de grote lijnen kan aanhouden. Ik zal mij niet in de details van de organisatie kunnen begeven. Afgezien van het feit, dat de tijd mij hiertoe zou ontbreken, is het ook niet mogelijk om uitsluitend langs theoretische weg tot de juiste gegevens te komen. De militaire vakwetenschap is behalve een theoretische, bovenal ook een empirische wetenschap.

Bovendien zult U mij verontschuldigen, dat ik niet te diep op een vergelijking met de tegenwoordige divisie kan ingaan, waardoor ik juist het empirische element recht zou kunnen doen.

(2) De infanterie als kern van de infanteriedivisie

Ik zou willen uitgaan van de opstelling van de infanterie, aangezien de infanterie de kern en het hoofdwapen vormt van de infanteriedivisie. Hierom draait alles, zowel de gevechtssteun als de logistieke steun, welke aan deze infanterie-elementen moeten worden gegeven.

Ik heb hiervoor — zoals U wellicht zult begrijpen — wederom gebruik gemaakt van de lezing van Luitenant-kolonel Magruder. Bij zijn artikel zijn enkele schetsen gevoegd, welke als basis hebben gediend voor de tekeningen, welke ik voor U heb laten maken (een schematische opstelling van de infanteriedivisie in de verdediging en tijdens de tegenaanval).

Zoals U op deze schetsen ziet, komen hierop slechts 8 bataljons voor. Luitenant-kolonel Magruder behandelt de „Mobile defence” met de tegenwoordige divisie en gaat uit van 9 bataljons. Het is niet eenvoudig om te bepalen hoeveel bataljons er bij de toekomstige divisie moeten worden ingedeeld. In elk geval hebben we diepte in de opstelling nodig als we met verspreide bataljonssteunpunten de vijand moeten kanaliseren. We hebben met een klein aantal bataljons slechts twee mogelijkheden, hetzij een opstelling in de diepte, hetzij één in de breedte. Bij een opstelling, die we voor de tactische atoomoorlogvoering nodig hebben, is diepte wel een eerste vereiste. Anderzijds moeten we toch ook weer een zodanige breedte aanhouden, dat we in staat zijn om binnen het divisievak te manoeuvreren. Ik concludeer daarom, dat we bij de atoomoorlogvoering zowel in de breedte als in de diepte moeten gaan zitten, hetgeen tot gevolg heeft, dat we over veel bataljonssteunpunten zullen moeten beschikken.

Ik verwerp daarom de kleine divisies, zoals deze b.v. door Westphal en Liddell Hart zijn ontworpen (zie „The Army in the nuclear age”, Report of the Army League Sub-Committee 1955), tenzij het een kwestie wordt van naam en het tegenwoordige „combatteam” wordt aangeduid met divisie.

De vraag van 8 of 9 bataljons is moeilijk te beantwoorden. Het hangt enerzijds af van de minimum breedte en diepte, welke men aan het divisievak denkt te kunnen geven zonder de manoeuvreerimte en kanalisatiediepte in

gevaar te brengen, terwijl het anderzijds afhangt van de maximum breedte en diepte, welke men in verband met een bepaalde personeelssterkte aan de divisie toelaat. Een divisie mag ook niet zo sterk worden, dat zij te log wordt om te hanteren. Ten einde deze factoren te kunnen afwegen, moet men beschikken over vele in het terrein verkende divisieopstellingen en aan de hand van de hiermede verkregen resultaten zal men tot een gemiddeld aantal bataljons moeten komen. Op grond van de opstelling op de schets — een opstelling welke m.i. als een normaal geval kan worden beschouwd — zou ik de breedte van het divisievak op 14 tot 18 à 20 km willen stellen, afhankelijk van het terrein en de mate waarin de troepen zich kunnen ingraven.

Ik heb in mijn divisie 8 bataljons opgenomen, om daarmede te kennen te geven, dat men met de indeling van bataljons zo zuinig mogelijk moet zijn.

De divisie is een minimum organisatie. Minder dan 8 bataljons acht ik echter niet mogelijk zonder de mogelijkheid tot het voeren van een bewegelijke verdediging binnen het divisievak in gevaar te brengen. Gezien het feit, dat in de bewegelijke verdediging een minder duidelijk onderscheid bestaat tussen statische steunpunten en mobiele reserve, doet zulks mij vermoeden, dat een organisatie met 8 bataljons uitvoerbaar is, doch degenen onder U die ook dit getal nog te gering achten zou ik niet in de weg willen staan.

Bezien we thans meer gedetailleerd het infanteriebataljon (zie schets 3). Ik zou dit bataljon willen laten bestaan uit een staf en stafcompagnie, vier tirailleurcompagnieën en een ondersteuningscompagnie. Vier tirailleurcompagnieën acht ik noodzakelijk om beter te kunnen voldoen aan de meer zelfstandige taak, welke aan het bataljon zal worden gegeven. Het bataljonssteunpunt zal als rondom verdediging moeten worden ingericht. Zoals wij zagen zal de patrouillegang aanmerkelijk worden uitgebreid, bovendien zal het in bepaalde gevallen noodzakelijk zijn om patrouillesteunpunten uit te zetten.

De tirailleurcompagnie moet als een lichte compagnie worden georganiseerd en uitgerust, waarvan elke man is uitgerust met een automatisch geweer, terwijl voldoende anti-tankmiddelen en mitrailleurs moeten blijven ingedeeld. Mijn gedachten gaan uit naar het type Engelse tirailleurcompagnie van de Tweede Wereldoorlog. De ondersteuningscompagnie bestaat uit een compagniestaf, een mitrailleurpeloton van 6 paren mitrailleurs, een mortierpeloton 81 mm, eveneens van 6 stuks en een antitank peloton van 8 stukken gemechaniseerd antitankgeschut. Door de indeling van vier tirailleurcompagnieën lijkt mij de indeling van 6 paren mitrailleurs en 6 mortieren noodzakelijk. We moeten er tevens op rekenen, dat mitrailleurs en mortieren ingedeeld moeten worden bij de uitgezonden patrouillesteunpunten. Het juiste aantal ondersteunende wapens in het infanteriebataljon moet worden vastgesteld aan de hand van veelvuldig opgemaakte — in het terrein verkende — bataljonsvuurplannen.

De indeling van gemechaniseerd antitankgeschut heeft het grote voordeel, dat het zich snel door het terrein kan verplaatsen. Het probleem van de munitie-aanvoer doet zich minder sterk gevoelen als bij de terugstootloze vuurmond, doordat het stuk zelf een grote hoeveelheid munitie zou kunnen meevoeren. De terugstootloze vuurmond heeft het nadeel, dat het zich gauw verzaadt. Bovendien zou dit antitankgeschut dienst kunnen doen als vuursteunmiddel voor de aanvallende infanterie (een vorm van Begleitartillerie).

Hiervoor zou de munitie moeten worden ontwikkeld. Het kanon van minstens 90 mm en zeer grote Vo zou moeten worden gemonteerd op een licht rupschassis voorzien van een sterk frontpantser.

We zagen bij de tegenaanval, dat het noodzakelijk zal zijn om één of meer infanteriebataljons met gevechtsvoertuigen te kunnen verplaatsen. Ik heb erover gedacht deze organiek bij de divisie in te delen, doch bij nadere overweging lijkt het mij juister, deze op hoger niveau te „poolen“. Allereerst weten we niet over hoeveel voertuigen we organiek zouden moeten beschikken, gezien de steeds wisselende tactische situatie waarvoor de divisie zal worden gesteld, bovendien kunnen wij ons voorstellen, dat op bepaalde secundaire fronten aan gevechtsvoertuigen in het geheel geen behoefte zal bestaan, omdat met een tactische atoomoorlogvoering op deze fronten wellicht geen rekening behoeft te worden gehouden.

Het indelen van gemechaniseerde infanterie in de divisie lijkt mij niet juist, omdat men daardoor een dualistisch element in de divisie invoert en de divisie voor regelmatig terugkerende operaties te zeer afhankelijk maakt van de aanwezigheid van bepaalde organisaties in de divisie. De soepelheid in de divisie wordt hierdoor aangetast.

Het lijkt mij daarom noodzakelijk alle infanterie op te leiden voor gemechaniseerd optreden, waardoor het tevens mogelijk wordt de divisie door het toebedelen van gevechtsvoertuigen meer als gemechaniseerde eenheid te doen optreden. Een deelnemen aan grootscheepse aanvalsoperaties zal hierdoor naar mijn mening mogelijk worden.

(3) Bevelvoering in de infanteriedivisie

We dienen ons nu af te vragen: op welke wijze moet het bevel over deze acht bataljons infanterie worden gevoerd.

Hierbij kan men van twee bestaande systemen uitgaan nl.:

- het systeem, waarbij de infanteriebataljons zijn ondergebracht in regimenten, en
- het systeem, waarbij op soortgelijke wijze als bij de Amerikaanse pantserdivisie uit de Tweede Wereldoorlog, gevechtscommando's bestaan, waaronder voor elke operatie — te regelen in het operatiebevel — het benodigde aantal gevechtseenheden wordt gesteld.

In verband met de noodzakelijkheid om bij de beweeglijke verdediging de bevelsverhoudingen snel te kunnen wijzigen en aan te passen aan de eisen van het gevecht, zal het U duidelijk zijn dat ik voor de instelling van gevechtscommando's ben.

Drie gevechtscommando's acht ik noodzakelijk om een voldoende soepele bevelvoering mogelijk te maken en de divisiestaf niet onnodig te belasten met het uitvoeren van tegenaanvallen. Bovendien beschikken we nu in de divisie over een commando-reserve indien een gevechtscommando, dan wel de divisiecommandopost door een atoomaanval mocht worden uitgeschakeld.

Door het wegvallen van het regimentscommando is het noodzakelijk enkele organisatorische voorzieningen te treffen:

- (a) De mortiercompagnieën zou ik willen samenvoegen tot een mortierbataljon, voorzien van een kleine staf. Een indeling bij de divisieartil-

lerie lijkt mij niet juist, aangezien de 4.2 inch mortier in de eerste plaats moet worden gezien als een infanterie-ondersteuningswapen. Ook de dracht van de 4.2 inch mortier pleit hiervoor.

- (b) in de staf en stafcompagnie van het bataljon zal een verzorgings- en een medisch peloton moeten worden opgenomen.
- (c) er van uitgaande, dat de behoefte aan tanks zeker niet zal verminderen, zal men de eskadrons tanks moeten samenvoegen, waardoor men in de divisie de beschikking krijgt over twee bataljons tanks.
Een indeling in vier eskadrons lijkt mij juist, uitgaande van de indeling één op één met de infanterie voor het aanvallend gevecht. Ook hier zien wij vier tirailleurcompagnieën.

(4) Tanks

Door de grotere mobiliteit in de verdediging zal de slagkracht in de divisie moeten worden verhoogd. De taak van deze tankbataljons zal daarom in de eerste plaats moeten liggen op de deelname aan tegenaanvallen en in de tweede plaats op de verdieping van de antitankverdediging. De invoering van acht gemechaniseerde antitankkanonnen bij het bataljon is daarmee in overeenstemming. De tanks zullen in de eerste plaats mobiel moeten optreden. Ik zou daarom een lans willen breken voor de lichte tank, om de gedachten te bepalen met een gewicht van circa 22 ton, met een kanon van 90 mm en een zeer hoge Vo en met een groot motorvermogen.

Het profiel zou zo laag mogelijk moeten worden gehouden en de pantsering zou bescherming moeten geven tegen vuur van middelbare artillerie. Het voordeel van een lichte tank is haar tactische beweeglijkheid door vermindering van de eenheidsdruk op de grond. Haar verplaatsings- en manoeuvre mogelijkheden door het terrein zullen toenemen. Ook haar strategische beweeglijkheid is beter door geringer gewicht en verminderde bevoorradingsbehoeften.

(5) Divisieartillerie

De divisieartillerie zou ik op haar momentele sterkte willen laten. Gezien de grotere mobiliteit en terreinvaardigheid, waarover de artillerie in verband met de meer beweeglijke verdediging zal moeten beschikken, zullen de vuurmonden van de divisieartillerie volledig moeten worden gemechaniseerd. Het nadeel van het grotere brandstofverbruik moet daarbij worden geaccepteerd. Ook de afdeling lichte luchtdoelartillerie zou ik — gezien haar taak in het divisievak — onverminderd willen handhaven. Door deze mechanisatie zou op personeelssterkte kunnen worden bezuinigd, terwijl dit voorts mogelijk is door de staf en stafbatterij en de verzorgingsbatterij van de veldartillerie evenals bij de luchtdoelartillerie samen te voegen tot een staf, staf- en verzorgingsbatterij.

(6) Verkenningseenheden

Zoals U uit mijn betoog over de beweeglijke verdediging is gebleken, zal er een grotere behoefte bestaan aan verkenningseenheden, welke speciaal belast zullen moeten worden met de bewaking van de tussenruimten tussen de

bataljons. Slechts om een tendentie weer te geven, heb ik gemeend met één bataljon bestaande uit een staf, staf- en verzorgingseskadron alsmede twee verkenningeskadrons à vier pelotons te kunnen volstaan. Zonder veel praktische voorbeelden is moeilijk uit te maken of dit voldoende zal zijn, doch voorlopig zou ik het hierop willen houden. Binnen het bataljon moeten ruime verbindingsmogelijkheden aanwezig zijn om met verkenningsvliegtuigen in contact te kunnen treden.

(7) Genie

Wij zagen, dat bij de nieuwe vorm van verdediging het aantal mijnevelden eer toe dan af zal nemen. Vooral op tactische mijnevelden zal meer de nadruk moeten worden gelegd. Toch lijkt het mij onjuist om dit meerdere werk uitsluitend door de genie te laten uitvoeren. Alle gevechtstroepen zullen in de toekomst mijnen moeten kunnen leggen. Voorts zal het in bepaalde gevallen wellicht mogelijk zijn om van kleine atoommijnen gebruik te maken. De organisatie van het geniebataljon zal zo licht mogelijk moeten worden uitgevoerd. Indien enigszins mogelijk, zullen de zwaardere genie-uitrustingen naar hoger niveau moeten verdwijnen. Invoering van verscheidene lichte graafmachines per bataljon ware te overwegen. De verzorgingstaak van de genie zou niet meer door dit bataljon gevechtsgenie moeten worden uitgevoerd, doch zou door het logistiek commando moeten worden overgenomen.

(8) Verbindingen

Door de bredere fronten en tussenruimten tussen de bataljons zal meer gebruik moeten worden gemaakt van radio-, radio-schakel- en straalzenderverbindingen. Het aanleggen van lijnverbindingen zal te veel tijd vergen, afgezien van de kwetsbaarheid, als aanvaard wordt, dat de bataljons worden omspoeld. De verbindingen boven het niveau van bataljon zou ik willen concentreren in een verbindingsbataljon, dat als uitdeelorgaan van verbindingsuitrustingen met bijbehorend bedieningspersoneel fungeert. In verschillende compagnieën zou men verschillende soorten verbindingsuitrustingen kunnen onderbrengen. Getracht zal moeten worden de verbindingsapparatuur zo licht mogelijk te houden. De verzorgingstaak van de verbindingsdienst binnen de divisie zou door het logistiek commando moeten worden uitgevoerd.

(9) Aanvullingscompagnie

Ofschoon in de toekomst rekening zal moeten worden gehouden met de vervanging van hele bataljons, lijkt het mij juist om voor de aanvulling van kleinere verliezen over een aanvullingscompagnie te beschikken. De vervanging van gehele eenheden zal op hoger niveau dienen te worden geregeld.

(10) Logistiek commando

Ten slotte is er dan nog het logistiek commando. Na bestudering van de nieuwe reorganisatie van het Amerikaanse leger op het hoogste niveau, waarbij wij zien, dat aan de logistieke verzorging een meer zelfstandige plaats

werd toegekend, zijn mijn gedachten — mede op grond van de bestaande logistieke organisatie in de pantserdivisie — uitgegaan naar de instelling van een logistiek commando bij de infanteriedivisie. Het zou mij te ver voeren om vanavond nog op de gehele logistieke organisatie in te gaan (trouwens dit lijkt mij ook buiten de bedoeling van het onderwerp), maar dit is wel zeker, dat de instelling van een logistiek commando duidelijker zal onderstrepen de grote betekenis, welke binnen de divisie aan de logistiek moet worden toegekend. Ook de bevelvoering over de logistieke eenheden zou eenvoudiger en meer gecoördineerd kunnen geschieden. Ik ben er bij mijn voordracht van uitgegaan, dat de divisie — ook logistiek — is ingepast in het grotere geheel van legerkorps en leger en ik wil daarom dit gehele systeem niet in behandeling nemen. Ik moge volstaan met enkele korte opmerkingen:

- (a) Het logistiek commando wordt gecommandeerd door een logistiek commandant en bestaat uit: de staf, de divisie-marchaussee-compagnie, het technisch verzorgingsbataljon, de intendancecompagnie, het geneeskundig bataljon, de lichte vliegtuigencompagnie en het veldpostdetachement.
- (b) De divisie-marchaussee-compagnie behoudt haar tegenwoordige taak.
- (c) Het technisch verzorgingsbataljon verricht die verzorgings- en onderhoudstaken, welke binnen het divisievak dienen te geschieden t.b.v. de technische dienst, de genie en de verbindingdienst.
- (d) De intendance-compagnie blijft haar tegenwoordige taak vervullen, doch zal in staat moeten zijn om meerdere aanvullingsplaatsen van één bepaalde klasse c.q. gemengde klassen in te richten; zij blijft het transportpeloton behouden.
- (e) Het geneeskundig bataljon blijft zijn tegenwoordige taak vervullen, doch zal in verband met de bredere fronten over twee ziekenautocompagnieën moeten beschikken. De uitzending van één of meerdere vooruitgeschoven gewondenverzamelplaatsen moet mogelijk zijn.
- (f) De indeling van een lichte vliegtuigencompagnie lijkt mij noodzakelijk. Behalve, dat de infanteriedivisie over vliegtuigen zal moeten kunnen beschikken t.b.v. verkenning, vuurwaarneming enz., lijkt het mij noodzakelijk om op divisieniveau hefschroefvliegtuigen ter beschikking te hebben, welke gebruikt kunnen worden om afgesneden bataljons te bevoorraden en om zieken af te voeren. De oorlog in Korea heeft geleerd, dat de afvoer van gewonden met hefschroefvliegtuigen zeer goed mogelijk is en dat dit het aantal sterfgevallen onder de gewonden aanmerkelijk terugbrengt. Voorts zal bij deze compagnie een verzorgings- en bevoorradingspeloton moeten worden ingedeeld, waar alle vliegtuigen in de divisie op kunnen terugvallen.
- (g) Het veldpostdetachement blijft zijn tegenwoordige taak vervullen.

S. SLOTBESCHOUWING

Mijnheer de Voorzitter, ik nader nu het einde van mijn voordracht.

Het is mij zeer zeker niet mogelijk geweest om alle aspecten en zelfs belangrijke facetten van dit onderwerp te behandelen. Dit kan ook niet in de

bedoeling liggen. Ik heb hoogstens gepoogd langs een strakke gedachtenlijn dit onderwerp voor U in te leiden.

Wij zijn hedenavond verschillende zaken tegengekomen en ik heb verschillende aangelegenheden voor U mogen uiteenzetten. Aan verscheiden punten heb ik voorbij moeten gaan en dat waren vooral die van praktische aard. Ik wil mijn voordracht niet besluiten alvorens nog enkele punten te hebben genoemd, welke volledigheidshalve toch bij het organisatievraagstuk van de infanteriedivisie behoren. Zij liggen op het terrein van de praktische uitwerking van de detailorganisatie.

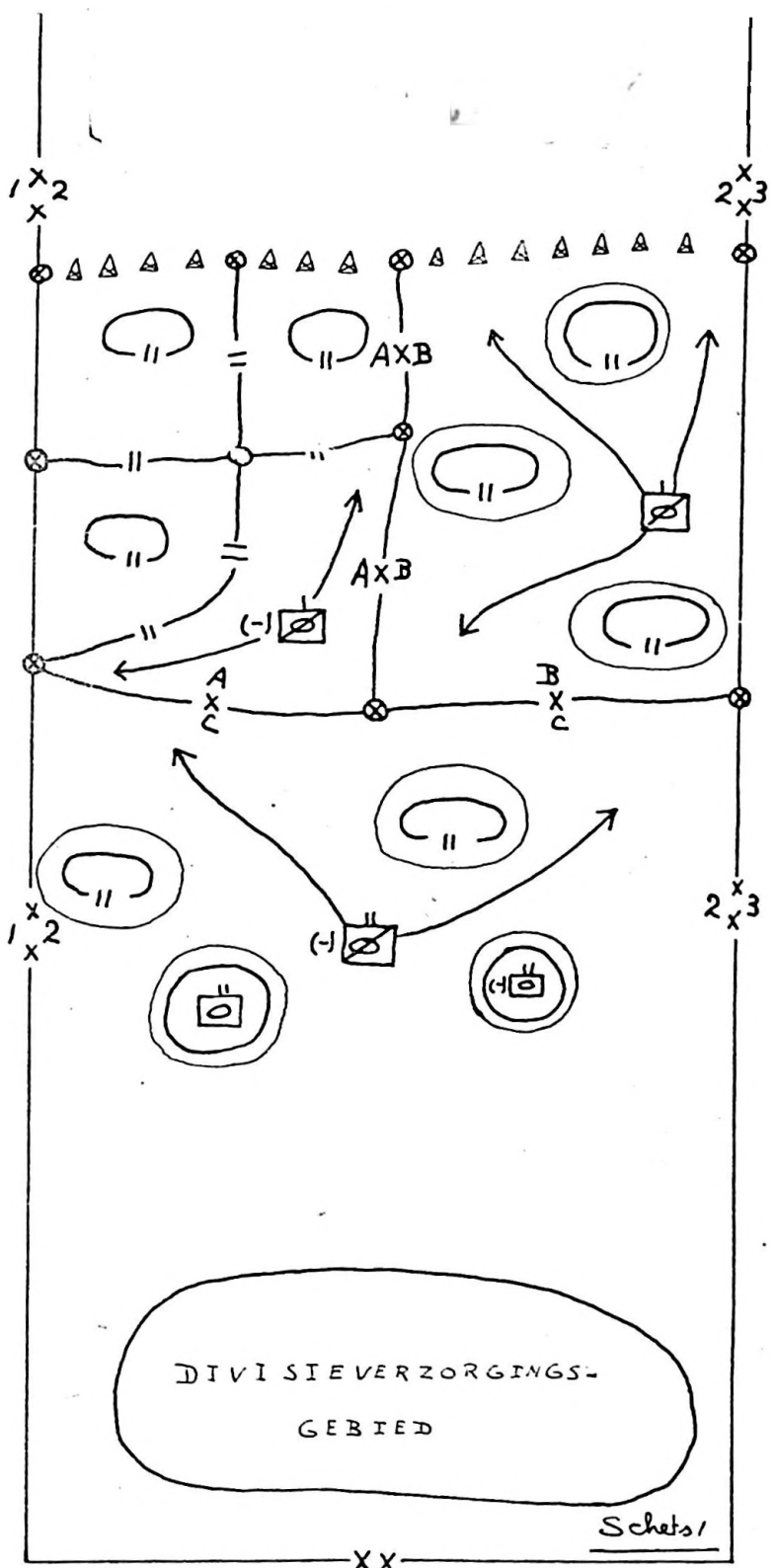
In de eerste plaats moeten wij bij het opmaken van organisaties zoeken naar het hoogste rendement, dat er uit een bepaalde organisatie is te halen. Dat betekent, dat wij de verhouding tussen het strijdend en het dienstenverlenend gedeelte zo hoog mogelijk ten gunste van het strijdend gedeelte moeten trachten op te voeren. Elke man meer in de schuttersput betekent een uiteindelijk meer beveiligde verdediging van een stuk grondgebied.

Ten tweede zou ik de aandacht nogmaals willen vestigen op de noodzaak om tot verdere standaardisatie en technische vereenvoudiging van bewapening en uitrusting over te gaan. Vooral in de moderne legers, met grote aantallen dienstplichtigen is standaardisatie en technische vereenvoudiging een eerste noodzaak. Het is wel heel mooi om over prachtige bewapening en uitrusting te beschikken, maar men moet ook letten op de doelmaticheid met betrekking tot de man, die het moet gebruiken. Er zijn hiervoor grenzen en deze grenzen worden bij bepaalde soorten materieel spoedig bereikt, tenzij men over grote aantallen beroepsmilitairen zou kunnen beschikken. Ook de staf-technische, verbindings- en administratieve procedures zullen tot zo eenvoudig mogelijke vormen moeten worden teruggebracht, wil men met meer succes en rendement de toekomstige organisatie laten werken.

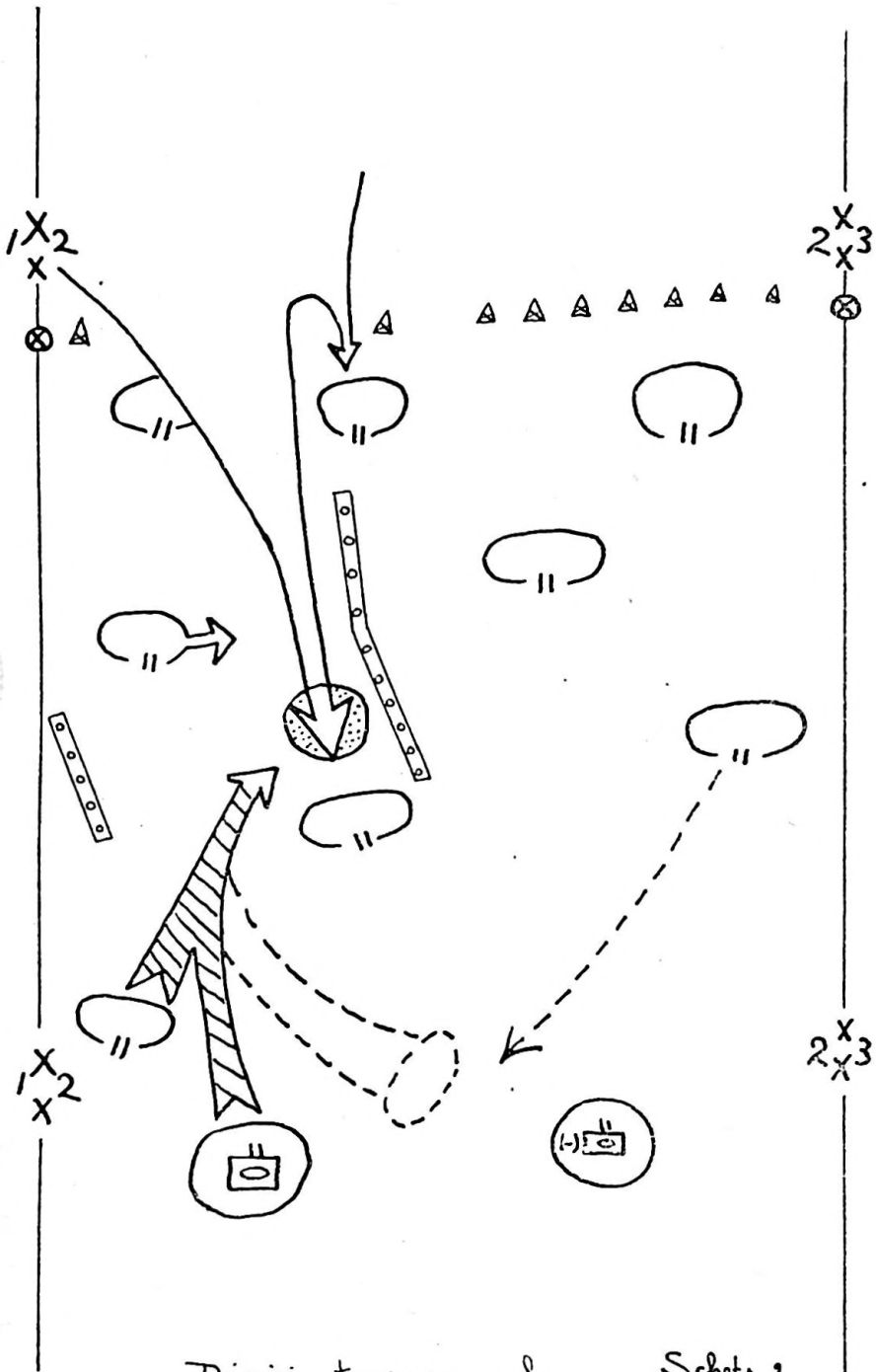
Mijnheer de Voorzitter, ik ben thans aan het slot.

Mijn voordracht was niet meer dan een poging in een bepaalde richting. Ik zou mij niet de arrogantie willen aanmeten, dat de door mij hedenavond ontwikkelde organisatie de juiste is; hiervoor is het organisatievraagstuk te gecompliceerd.

Wel geloof ik, dat de door mij ontworpen organisatie een mogelijke oplossing is. Het is echter niet alleen een theoretisch, maar ook een empirisch vraagstuk. Ik hoop, dat ik met mijn voordracht in Uw bedoeling ben geslaagd, om de gedachten over deze zaak in voortgaande beweging te krijgen, ik dank U.

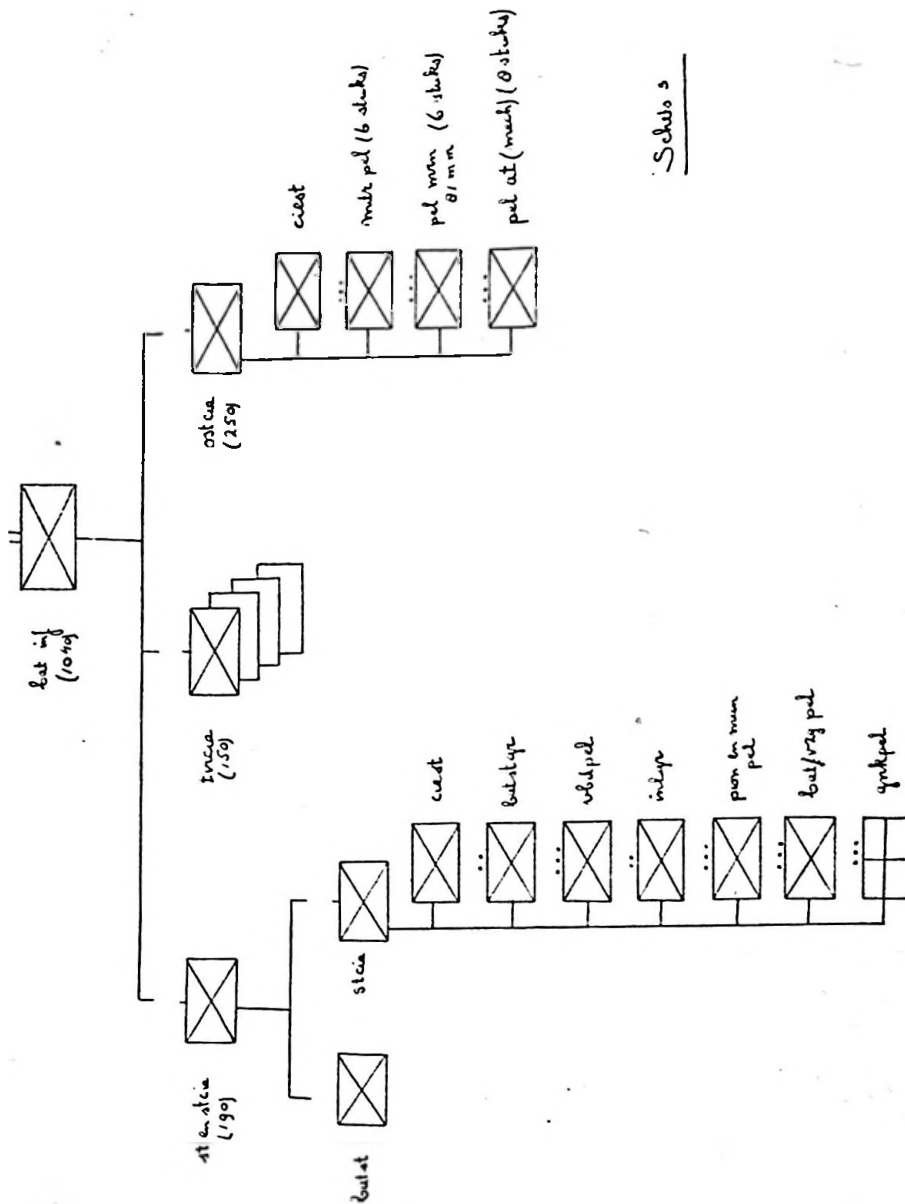
XX
 Schematische opstelling van een infanterieklasse
 in de verdediging

Divisie tegenaanval

Schets 2.

HET BATALJON INFANTERIE

Schets 5

De Voorzitter:

Mijne heren, er hebben zich voor het debat opgegeven de Majoor H. R. van Ham, de Reserve- eerste luitenant Drs. F. Snapper, Mr. J. Meynen, Kolonel E. J. C. van Hootegem en Kolonel E. D. d'Engelbronner, die ik hierbij achter-eenvolgens het woord verleen.

Majoor H. R. van Ham:

Mijnheer de Voorzitter, Generaals, Mijne Heren,

Wanneer wij van de premisse des sprekers uitgaan, zullen wij ons in algemene zin wel kunnen verenigen met hetgeen hij in zijn lezing heeft geponeerd.

Maar aangezien n.m.m. deze premisse niet geheel juist is, zou ik gaarne het volgende willen opmerken.

De spreker gaat er van uit, dat door pariteit in de A-bewapening de kans op het gebruik van conventionele middelen in een eventuele oorlog wordt vergroot en dat dus bij de militaire organisatie, zowel van de mogelijkheid van een conventionele als van een atoomoorlogvoering moet worden uitgegaan.

Dit nu mijne Heren is niet juist. Door de voortschrijdende techniek zullen de conventionele wapens evolueren tot TN (thermonukleaire) wapens. Zoals de spreker opmerkte zullen de conventionele wapens steeds verder worden ontwikkeld. Dit betekent dus niet alleen de vervolmaking van de apparatuur, maar ook de vervolmaking van de springlading der projectielen. Uiteindelijk wordt het effectief van het wapen bepaald door de uitwerking van het projectiel. Het is derhalve logisch, dat niet alleen de wapens zullen worden ge-perfectioneerd, maar ook dat de TNT-lading t.z.t. door de TN-lading zal worden verdrongen.

Een voorbeeld hiervan zien wij bij het SAC. De B. 29 — die de eerste A-bom afwierp — was gebouwd voor de TNT-bom. De B. 36 was nog hybridisch. De B. 47 en B. 52 ten slotte zijn gebouwd voor de A-bom. De B. 52 kost f 30.000.000; de opleiding der bemanning duurt 8 jaar. In totaal heeft het SAC 54 wings à 45 bommenwerpers, dat is nog geen 2500 toestellen. Bij de aanval op Dresden heeft men 2000 bommenwerpers ingezet. Kunt U zich voorstellen, dat men thans voor een dergelijk bombardement de hele SAC-vloot zou inzetten met TNT-bommen — terwijl men met één B. 47 zou kunnen volstaan? Een ander voorbeeld. Kaiserslautern zal worden beschermd door 2 afdelingen Nike's. Hoe duur deze Nike's zijn weet ik niet. Wel weet ik, dat een Nike meer dan een miljoen onderdelen heeft. Als wij bedenken wat een simpele 50 reeds kost zult U het wel met mij eens zijn, dat men bij voorkeur de Nike's niet van een TNT, maar van een TN springlading zal voorzien.

Uiteindelijk wordt de tactiek bepaald door de techniek. In 1250 werd het buskruit uitgevonden. Door de langzame ontwikkeling van het geweer heeft de piek zich evenwel nog eeuwen op het slagveld kunnen handhaven. Thans gaat de ontwikkeling der techniek echter zo adembenemend snel, dat de verdringing van de TNT-lading door de TN-lading geen eeuwen maar slechts enkele decennia zal vergen. In 1949 schreef Dr. Vannevar Bush: „there will be no shells from guns carrying atomic explosives”. Laurence's boek „The Hell

Bomb" werd in 1951 nog fantastisch en tendentius genoemd. Enige jaren geleden echter werd reeds het 280 mm kanon ingevoerd en vond de eerste H-explosie plaats. Mijne Heren, wij schrijven nu 1956 en het 280 mm kanon heeft voor de U.S.A. — als verouderd — al weer afgedaan, terwijl de voorraad vliegtuigbommen met H-lading reeds zo groot is, dat dit jaar de eerste proeven daarmee zullen worden genomen.

Hieruit blijkt wel hoe snel de techniek vordert en hoe ver wij ons reeds bevinden in het evolutieproces, dat de conventionele wapens in TN-wapens zal doen veranderen.

Het zal derhalve onmogelijk en onlogisch zijn straks een strijdmacht op te bouwen zowel geschikt voor de strijd met TNT-projectielen, als voor de strijd met TN-projectielen — net zo goed als het heden ten dage onmogelijk en onlogisch is een leger op te bouwen, dat zowel geschikt is voor de strijd met piek en lans als voor de strijd met mitrailleur en kanon.

Reserve eerste luitenant F. S n a p p e r :

Mijnheer de Voorzitter, Generaals, Mijne Heren,

Het past mij niet, als subaltern reserve-officier over de tactiek van een infanteriedivisie te spreken. Ik moge echter als doctorandus in de economie een enkele opmerking maken over het financieel-economisch aspect, zoals de Kapitein Mantz dit in zijn stelling 2 vermeld heeft.

Het is bekend, dat door het ontwikkelen van de atoomtechniek en de straalmotor wij weer in een nieuwe fase van de industriële revolutie gekomen zijn.

Eveneens mag bekend worden verondersteld, dat de financiële en economische draagkracht van een volk door de technische ontwikkeling wordt beïnvloed. Hieruit volgt dus, dat, indien het noodzakelijk is, dat voor de defensie een bepaalde techniek ontwikkeld wordt, de uitgaven hiervoor gedaan de financiële draagkracht van een volk in bepaalde omstandigheden zelfs gunstig zouden kunnen beïnvloeden. Een mij bekend voorbeeld is een middelgrote Engelse fabriek, die omstreeks 1938 werd ingeschakeld bij de research voor oorlogsdoeleinden, welke hierdoor thans t.a.v. bepaalde technieken de eerste plaats in de wereld inneemt.

Nederland is heden ten dage een land, waar de economie in grote mate afhankelijk is van de scheepvaart, de elektronische industrie en andere takken van nijverheid, die ten zeerste betrokken zijn bij de ontwikkeling van de nieuwe technieken.

Uit de beschouwingen van de Kapitein Mantz blijkt, dat wij meer gepantserde voertuigen, zowel tanks als voertuigen geschikt voor het vervoer van infanterie nodig hebben. Ook de tactische luchtmacht zal moeten worden uitgebreid, aangezien deze luchtmacht volgens de inleider van deze avond in het begin van de oorlog, juist een fase welke zo belangrijk is, niet alleen voor plaatselijk luchtoverwicht moet zorgen, maar ook nog de strategische luchtmacht steun zal moeten verlenen.

Wij zullen dus de Nederlandse industrie moeten uitbreiden, doch het lijkt mij mogelijk, dat indien dit op een juiste wijze wordt gedaan de industrie zodanig wordt gereorganiseerd, dat de financiële draagkracht van het Nederlandse volk wordt versterkt, waardoor het eveneens mogelijk is de duurdere divisies te bekostigen.

Ik zou dus de Kapitein Mantz willen vragen of het niet beter is, dat zijn stelling nummer twee als volgt geformuleerd wordt:

„Uitgaande van een opgedragen doelstelling aan een bepaalde strijdmacht zullen de militaire organisaties moeten worden vastgesteld op grond van zuivere strategische, tactische en logistieke beginselen.

Bij de ontwikkeling van deze militaire organisaties moeten de bronnen van het land op zodanige wijze benut worden, dat de economische en financiële draagkracht van het land zo mogelijk niet verzwakt, doch versterkt wordt.”

Het is logisch, dat stelling drie dan als volgt zou luiden:

„De gedachtenvorming over de noodzakelijke ontwikkeling van de militaire organisatie vereist voor de toekomst behalve een intensieve inter-service activiteit, ook een nauwe samenwerking met de leidende functionarissen uit de industriële en financiële sector, waarbij de leidende militaire denkers zich steeds meer bewust worden van de nauwe samenhang welke bestaat tussen de maritieme, landmacht- en luchtmacht strategie en tactiek, economie en financiën.”

Ik zou dus Kapitein Mantz ten slotte de vraag willen stellen of hij het niet met mij eens kan zijn, dat uiteindelijk het financieel-economisch aspect een minder dwingende factor is bij de opbouw van de infanteriedivisie dan zijn huidige formulering van stelling nummer twee nu aangeeft.

Mr. J. M e y n e n, Directeur der Alg. Kunstzijde Unie:

Met grote belangstelling, Mijnheer de Voorzitter, heb ik geluisterd naar het interessante en leerzame betoog van de Kapitein Mantz.

De inleider heeft ons op concrete en heldere wijze uiteengezet hoe een perfect georganiseerde en gemechaniseerde militaire eenheid in een toekomstige oorlog dient te functioneren.

Bij het beluisteren van zijn betoog heb ik onwillekeurig een parallel getrokken met goed georganiseerde en gemechaniseerde industriële productie-eenheden, waarmee ik in mijn werk regelmatig te maken heb en U kunt zich voorstellen, dat ik mij toen in bepaalde opzichten op bekend terrein ging bevinden.

Ongetwijfeld liggen er bij de opbouw van een door de heer Mantz geschilderde perfecte oorlogsmachine economische en financiële problemen, welke om oplossing vragen en waarop reeds door inleider is gewezen, doch nog veel belangrijker is een element, dat door inleider niet is genoemd, nl. de personeelsbezetting. Geld, machines en wapenen kunnen altijd nog wel door de inzet van gespecialiseerde industrieën uit de grond worden gestampt, doch het is oneindig veel moeilijker de eenvoudige soldaat om te scholen tot een militair vakman, zoals dit door de inleider wordt gewenst.

Bij het volgen van het betoog van Kapitein Mantz heb ik een optelling gemaakt van de verschillende vaardigheden en kundigheden, welke de normale infanterist zich eigen moet maken alvorens hij in deze divisie zijn taak kan vervullen en dan kom ik tot de conclusie, dat hij een duivelskunstenaar moet zijn, die de beschikking heeft over kwaliteiten en technische vaardigheden, welke nauwelijks van een normale infanterist te verwachten zijn. Niet één beroep, doch meerdere beroepen moet hij gaan beheersen, als daar zijn

de omgang met technische wapens, het opheffen van storingen daarin, de techniek van het mijnen leggen en mijnen opruimen, de actie in het veld zowel in aanvallende als verdedigende opstelling etc. etc.

Afgaande op mijn industriële ervaringen in dit opzicht vraag ik mij af, of het reëel is om te veronderstellen, dat deze vakbeheersing van één man kan worden gevraagd. Mijn ervaring op industrieel gebied doet mij hieraan sterk twijfelen. Eerst na lange en behoorlijke scholing lukt het in ons industriële leven een man in één vak kundigheid te geven en het blijkt in de praktijk onmogelijk te zijn van één individu te vragen verschillende technieken en vaardigheden naast elkaar te beheersen en hem daarmee in zijn werk naast elkaar te belasten. Men moet niet vergeten, dat de gemiddelde soldaat in feite de gemiddelde arbeider is in de landbouw of in de fabriek, waarmee wij in de industrie dagelijks te maken hebben en waarvan wij kunnen vaststellen, welke zijn beperkingen zijn.

Nog een tweede facet zou ik onder Uw aandacht willen brengen, nl. de mobiliseerbaarheid van deze divisie op korte termijn. Militaire kundigheden, welke de gewone man zich verworven heeft, worden betrekkelijk vlug weer vergeten, aangezien deze gewone man na afloop van zijn militaire diensttijd ook nog aan zijn burgerberoep moet denken en vanzelfsprekend al zijn best gaat doen zich daarin zo goed mogelijk te ontwikkelen. Van hem is niet te verwachten, dat hij in zijn burgerlijk leven zijn militaire vaardigheden bijhoudt. Juist nu deze militaire vaardigheid in de opzet van Kapitein Mantz zo geperfectioneerd gaat worden, spreekt dit des te meer.

Mij opnieuw basierend op industriële ervaring heb ik dan ook de overtuiging, dat een gemobiliseerde divisie een behoorlijk lange aanlooptijd nodig zal hebben alvorens de betrokkenen wederom over de technische vaardigheden beschikken, die zij nodig hebben. M.a.w. een nieuw gemobiliseerde divisie zal de eerste weken en gezien de eisen, die Kapitein Mantz stelt, misschien de eerste maanden, niet slagvaardig zijn wanneer zij wordt gesteld tegenover eventuele beroepsdivisies van de vijand.

Gaarne zou ik op deze beide punten de visie van Kapitein Mantz vernemen.

Kolonel E. J. C. van Hootegem :

Hoe ziet inleider, in verband met het scheppen van een logistiek commando in de infanteriedivisie, de verdere functie van de Sectie G4?

Indien de taakbeschrijving van sectie G4 niet veranderd, wat zullen dan de werkzaamheden zijn van de staf van het te vormen logistieke commando? Wordt nu geen nieuw echelon gevormd, dat remmend zal werken?

Hoe vindt, bij aanwezigheid van een logistiek commando, het verlenen van advies aan de DC plaats?

Kolonel E. R. d'Engelbronner :

Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen beginnen met de spreker mijn hulde te betuigen omtrent de wijze waarop hij dit uiterst moeilijke probleem uit de doeken heeft gedaan.

Terecht heeft hij als basis voor zijn betoog gekozen het verdedigend gevecht zoals dat zich onder invloed van het gebruik van het tactisch atoom-

wapen zou kunnen ontwikkelen en hij heeft daartoe onder meer verwezen naar het artikel van de Lt.Col. Magruder, hetwelk mij bekend is. Ik mag zelfs wel zeggen, dat bedoeld artikel de officiële mening van de Amerikaanse infanterieschool weergeeft, zulks is mij ook uit andere bron bekend.

Nu zou ik nog — ter aanvulling — de nadruk willen leggen op het verdwijnen van het scherpe onderscheid tussen statische en dynamische eenheden zoals wij dat thans nog kennen. Onder de statische eenheden versta ik dan die welke zich in het hoofdweerstandsgedebied ter verdediging hebben ingericht. Deze eenheden moeten er op zijn ingesteld het door hen te verdedigen terrein tot de laatste man vast te houden en geen centimeter terrein prijs te geven. De reserves echter, in de eerste plaats bestemd voor het uitvoeren van de tegenaanval zijn in wezen dus dynamisch bedoeld. In de nieuwe conceptie zie ik binnen de infanteriedivisie dit scherpe verschil verdwijnen. Alle eenheden moeten er op zijn ingesteld nu weer statisch, dan weer dynamisch op te treden. Bovendien geloof ik, dat — hoewel de waarde van de grond als beschermingsmiddel sterk is toegenomen — de waarde van het terrein relatief is gedaald. Onze troepen zijn er te kostbaar voor om *altijd* een stuk terrein hardnekkig te verdedigen. Een hogere commandant *moet* de vrijheid hebben een eenheid weg — of terug te halen en deze of elders op te stellen — of aanvallend in te zetten. Op deze wijze kan hij zo lang mogelijk zijn vrijheid van handelen behouden en de vijand in het ongewisse laten. Het verdedigend gevecht kan op deze wijze inderdaad een vertragend karakter gaan krijgen, zodat wellicht pas op zeer grote diepte de vijand tot staan zal worden gebracht en de verdediger de kans zal gaan krijgen voor het efficiënt gebruik van zijn A-wapens en voor het inzetten van krachtige tegenaanvallen. Binnen de infanteriedivisie zal zulks lang niet altijd het geval zijn.

Achter deze punten welke ik ter sprake wilde brengen, had ik op mijn papiertje reeds geschreven „opleiding en moreel” en daarmee kom ik op datgene wat de heer Meynen zo juist heeft opgemerkt. Ik geloof inderdaad, dat het moderne gevecht uitzonderlijk moeilijk te voeren zal zijn, bij voorbeeld zal alle aandacht bij de opleiding moeten worden gericht op het zó uit de verdediging ten aanval gaan van een bataljon. En zo zou ik voort kunnen gaan. Dat bovendien deze nieuwe conceptie veel van het moreel vergt behoef ik nauwelijks te zeggen. Het zal veel moeite kosten de man *uit* de veilige grond te laten komen om in het open veld de aanval in te zetten, terwijl door de eenheden welke stand moeten houden en dus zullen worden omspoeld evenzeer een hoog moreel moet worden opgebracht. De heer Meynen stelt, dat hij de nieuwe conceptie — gezien de personele zijde — niet mogelijk acht, omdat het te moeilijk is. Ik ben zo vrij daar tegenover te stellen, dat wij geen keuze hebben; — het moet!

Kapitein D. Mantz:

Mijnheer de Voorzitter, ik dank degenen, die mij vragen hebben gesteld, waardoor het mij mogelijk is nader op enkele punten, welke door mij wellicht niet voldoende duidelijk, dan wel onvolledig zijn belicht, in te gaan. Ik dank U, Kolonel d'Engelbronner, voor de aanvulling, die U op mijn tactische uiteenzetting hebt gegeven, de spil waar uiteindelijk mijn betoog om heeft gedraaid. Ik zou de vragenstellers gaarne in de volgorde, waarin zij mij hun vragen hebben gesteld, willen beantwoorden.

Allereerst dan de vraag van Majoor Van Ham.

Mijnheer de Voorzitter, het komt mij voor, dat de vragen van Majoor Van Ham buiten de directe behandeling van mijn onderwerp liggen. Ik heb de kwestie van de mogelijkheid om zowel een conventionele als een atoomoorlog te kunnen voeren min of meer als een premisse gesteld. Toch zou het goedkoop zijn, om me op deze wijze van zijn probleemstelling af te maken. Daarom wil ik er nog iets nader op ingaan en zal trachten deze premisse aannemelijk te maken.

Allereerst moeten wij bedenken, dat de kwestie van het gebruik van A-wapens een politieke beslissing is. Ook in Amerika is het zo, dat men zowel met de mogelijkheid van een atoomoorlog als met die van een conventionele oorlogvoering rekening houdt. Majoor Van Ham zegt nu wel, dat door de uitvinding van het A-wapen in de toekomst automatisch van dit wapen gebruik zal worden gemaakt, doch dit lijkt mij niet juist. Tijdens de oorlog in Korea beschikten de Amerikanen ook over het A-wapen, maar ze hebben het niet gebruikt. Ook in de toekomst zal zich een soortgelijk geval — bij voorbeeld bij een lokale oorlog — wederom kunnen voordoen. De ontwikkeling van het gas als wapen heeft tijdens de Tweede Wereldoorlog eveneens niet automatisch geleid tot een gebruik hiervan.

We zien juist, dat de ontwikkeling van het verschrikkelijke A-wapen de Regeringen heeft doen besluiten om de beslissing over het al dan niet inzetten van dit wapen aan zich te houden. Het is een politieke beslissing en ik kan me voorstellen, dat er gevallen zijn, waarbij men van het A-wapen geen gebruik zal maken.

Ik geloof dan ook, dat het juist is, om voor een toekomstige oorlog zowel van de mogelijkheid van een conventionele als van een atoomoorlogvoering uit te gaan.

Ik zou de Heer Snapper willen antwoorden, dat zijn vragen mij brengen op het praktische terrein, waarvan ik me deze avond juist heb willen distantiëren. Natuurlijk is het zo, dat het Nederlandse bedrijfsleven moet worden ingeschakeld bij de opbouw van onze defensie en dat het daarin een bepaalde rol vervult. Als ik de formuleringen van Uw nieuwe stellingen zo oppervlakkig aanhoor, dan geloof ik, dat ik me daar in algemene zin wel mee zal kunnen verenigen — ik zou de tekst daarvoor precies voor me moeten hebben — zij betekenen dan echter een verdieping van mijn stellingen in praktische zin, een uitwerking, welke ik hedenavond echter doelbewust heb vermeden.

Ik dank U, Mijnheer Meynen, voor de aanvulling, welke U op mijn betoog hebt gegeven. Inderdaad is het zo, dat het menselijk aspect zeer belangrijk is. Ik duidde hier al even op toen ik zei: dat men wel over zeer mooi uitgevoerde bewapening en uitrusting kan beschikken, maar dat men ook moet letten op de doelmatigheid met betrekking tot de eenvoudige dienstplichtige soldaat, die deze uitrusting moet bedienen en gebruiken.

De vraag hoe wij de soldaat alles moeten leren is niet eenvoudig. Dit probleem doet zich echter ook thans reeds voor. Hiermede houdt verband de kwestie van dienstplichtige legers, beroepslegers enz. Ook de kwestie van parate eenheden is hierbij in het geding. Dit zijn allemaal problemen, die echter staan buiten de directe behandeling van het onderwerp. Ik erken echter — en hier doelde Kolonel d'Engelbronner ook al op, ik had dit reeds staan als aantekening — vechten is een zeer moeilijk handwerk, de

soldaat is in zekere zin een duivelskunstenaar. Maar ook ik kan niet anders zeggen dan: — het zal moeten!

U vraagt mij Kolonel Van Hootegem, hoe het nu moet met de sectie G4. Ik heb over deze vraag nog niet uitvoerig nagedacht. Deze vraag kwam toevallig even ter sprake toen Kolonel d'Engelbronner met mij hier naar toe reed. Ik geloof, dat U de logistieke commandant in zijn functie moet vergelijken met de divisie-artilleriecommandant, die zowel adviseur is van de divisiecommandant, als troepencommandant voor zijn logistieke onderdelen. Ik geloof, dat een logistiek commando het grote voordeel biedt, dat U de logistieke eenheden meer onder direct eenhoofdig bevel hebt, terwijl het voorts gemakkelijk is andere logistieke eenheden aan de divisie aan te haken. Ik heb het voorrecht gehad, de afgelopen drie maanden bij het Basiscommando werkzaam te zijn geweest en ik ben aldaar meer dan ooit overtuigd, dat het noodzakelijk is om aan de logistiek in het leger een meer zelfstandige plaats toe te kennen. Hier zijn vele eigesoortige problemen. Ook bij de opleiding zou hiermede wellicht rekening kunnen worden gehouden.

Om kort te gaan, zou ik zeggen: ruimt U de G4 met zijn sectie in de infanteriedivisie op en laat dit werk voortaan verrichten door de logistieke commandant met zijn staf. De kwestie van het onderhouden van voortdurend contact tussen het logistiek commando en de divisiecommandant en zijn staf ware wellicht te regelen door middel van een liaison-officier.

Kolonel d'Engelbronner, U eindigde met de kwestie van het moreel. Dit is een mooi punt om mijn betoog mee te besluiten. Het moreel is een enorm belangrijke factor in een leger. De vraag is: op welke wijze zullen wij als officieren dit de man geven? Op ons rust de taak, dit moreel te bouwen, het moreel waarop onze soldaten ons uiteindelijk in het gevecht zullen volgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik zou de beantwoording van de vragen hiermede willen beëindigen.

Slotwoord van de Voorzitter:

Thans aan het einde gekomen van voordracht en gedachtenwisseling moge ik de inleider, namens onze vereniging, hartelijk danken voor de doorwrochte en heldere wijze, waarop hij het onderwerp van hedenavond heeft behandeld. Hij heeft daarmede een belangrijke bijdrage geleverd aan de gedachtenvorming over een der belangrijkste organisatorische kwesties op landmachtgebied, welke, internationaal zowel als nationaal, de aandacht vragen. Tevens hoop en verwacht ik, dat de voordracht van hedenavond er toe zal medewerken de denkbeelden over de gevolgen der invoering van tactische atoomwapenen op de organisatie van landstrijdkrachten tot realistische vormen terug te brengen. Te veel denkt men — ook in de Volksvertegenwoordiging, zoals nog dezer dagen is gebleken — dat door deze verveelvoudiging van de vuuruitwerking plotseling al het bestaande waardeloos is geworden en dat men dus voor de noodzaak wordt gesteld om van een organisatie en bewapening, berekend voor een thans afgelopen tijdperk, over te gaan tot iets totaal anders. In waarheid — en het betoog van Kapitein Mantz heeft dat duidelijk in het licht gesteld — gaat het om een uitbreiding van het bestaande wapenarsenaal met tactische atoomwapenen en een aanpassing daarop van de organisaties.

In dit verband wil de inleider mij, naar ik hoop, wel vergunnen een

kleine uitbreiding te geven van zijn antwoord aan Majoor Van Ham, aangezien ik het gevoel heb, dat de door deze aangesneden kwestie toch nog niet geheel in het juiste licht is gesteld. Het gaat m.i. niet tussen een organisatie geschikt voor de zgn. conventionele oorlogvoering en tevens voor de atoomoorlogvoering en één uitsluitend berekend op de atoomoorlogvoering, maar om het opbouwen van een organisatie berekend op een oorlogvoering met *conventionele plus tactische atoomwapenen*. Daarop hebben wij voor de naaste toekomst, gezien het wapenarsenaal van de potentiële tegenstander, te rekenen. Ik meen, dat de door inleider ontworpen organisatie zich daarop ook richt en ik geloof dus dat zijn premisse minder belang heeft dan hij zelf meent. Het *strategisch* gebruik van uitsluitend atoomwapenen, waarop Majoor Van Ham in het bijzonder wijst, doet aan het vorenstaande niet af.

De Heer Meynen heeft n.m.m. een vraagstuk opgeworpen, dat het meest kritieke is van de huidige legeropbouw en, zonder enig verwijt aan de inleider, die zijn betoog hiermede niet kon overladen, doet het mij bijzonder genoegen, dat dit vraagstuk hedenavond tenminste is opgeworpen. Is het reeds een vraag, door de Heer Meynen blijkbaar ontkennend beantwoord, of het mogelijk is tijdens een eerste oefentijd van 18 maanden uit een dienstplichtige burger een militair vakman te vormen, die in een groot geheel met anderen kan samenwerken, veel benauwender nog is de vraag of een grootverlofganger, door mobilisatie uit zijn burgerwerkkring gehaald, moreel en qua geoefendheid in staat is op korte termijn in de thans te verwachten oorlogsomstandigheden een vijand het hoofd te bieden. Persoonlijk zou ik — ook indien dit voor ons uitvoerbaar ware — geen afstand willen doen van het beginsel, dat het land wordt verdedigd door de weerbare mannelijke bevolking. Het terugvallen op landsverdediging uitsluitend door militaire vaklieden is m.i. met het wezen van een democratie in strijd. Anderzijds — en hier treed ik in de gedachtengang van de Heer Meynen — ben ik overtuigd, dat een *sterke beroepskern*, die moreel en vakkundig de ruggengraat vormt van het geheel, *beden ten dage onontheerlijk* is. Zonder mij op dit getal vast te leggen, wil ik hier toch noemen, dat de deskundige organisatoren van het nieuwe Duitse leger een beroepskern van 30 % (van het totaal, niet van het kader wel te verstaan) nodig achten. Indien men dan bedenkt, welk een moeite het kost de veel en veel geringere beroepskern van ons huidige leger op peil te houden, dan beseft een ieder hoezeer de Heer Meynen de vinger op een wonde plek heeft gelegd. De ogen er voor sluiten ware echter struisvogelpolitiek en dus nogmaals, ik ben blij, dat dit punt is aangeroerd.

Onder mijn herhaalde dank aan de inleider en eveneens mijn dank aan degenen, die tot de gedachtenwisseling hebben bijgedragen, sluit ik thans deze welgeslaagde bijeenkomst.

STELLINGEN

1. De politieke onzekerheid of in een toekomstig wereld- of lokaal conflict van het atoomwapen gebruik zal worden gemaakt, heeft tot gevolg, dat bij het ontwerpen van nieuwe militaire organisaties zowel van de mogelijkheid van een conventionele, als van een atoomoorlogvoering moet worden uitgegaan.
2. Hoewel het financieel-economisch aspect te zamen met het bestaande wapenarsenaal en militaire potentieel een dwingende factor vormt bij het vaststellen van militaire organisaties, is het noodzakelijk om op zuiver strategische, tactische en logistieke gronden na te gaan, volgens welke lijnen — uitgaande van de opgedragen doelstelling van een bepaalde strijdmacht — de militaire organisaties zullen moeten worden ontwikkeld.
3. De gedachtenvorming over de noodzakelijke ontwikkeling van de militaire organisatie vereist voor de toekomst een intensieve „inter-service“-activiteit, waarbij de leidende militaire denkers zich steeds meer bewust zullen moeten worden van de nauwe samenhang, welke er bestaat tussen de maritieme-, landmacht- en luchtmacht-strategie en tactiek.
4. Aangezien er, behalve op het gebied van de atombewapening, ook nog vorderingen worden gemaakt op het gebied van de conventionele bewapening en uitrusting, is het niet juist, om de veranderingen, welke er in de organisatie van de infanteriedivisie moeten worden aangebracht, uitsluitend te brengen op rekening van de atomische oorlogvoering en moet ook met deze conventionele ontwikkeling rekening worden gehouden.
5. De vaststelling van tactische doctrines wordt beperkt en omlijnd door de matericel-technische mogelijkheden van de bewapening en uitrusting.
6. Het vaststellen van de organisaties van samengestelde militaire eenheden kan niet worden uitgevoerd, zonder dat men zich een schematisch beeld vormt van de wijze waarop het tactisch aanvallend en verdedigend gevecht zal moeten worden gevoerd.
7. De uitwerking van het tactisch atoomwapen dwingt ons om bij de aanval en de verdediging tot grotere oppervlaktespreiding der eenheden over te gaan. Voorts moet naar een zodanige organisatorische opbouw van de infanteriedivisie worden gezocht, dat een zo soepel mogelijke bevelvoering en inzet van tactische en logistieke eenheden binnen het divisievak mogelijk zijn.

8. De mogelijkheid van een tactische atoomoorlogvoering onderstreept de noodzaak om de verhouding van strijdend tot dienstenverlenend personeel zo hoog mogelijk op te voeren.
 9. De mogelijkheid van een tactische atoomoorlogvoering noopt eveneens in versterkte mate tot verdere standaardisatie en technische vereenvoudiging van bewapening en uitrusting. Ook de staftechnische, verbindings-, vuurleidings- en administratieve procedures zullen tot zo eenvoudig mogelijke vormen moeten worden teruggebracht om de organisatie van de infanteriedivisie een zo hoog mogelijk rendement te doen afwerpen.
 10. De door theoretische analyse verkregen detailorganisatie van een voor de tactische atoomoorlogvoering geschikte infanteriedivisie kan nooit meer zijn dan een richtlijn, waarlangs de concrete organisatie zich mogelijk zou kunnen ontwikkelen.
-

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

NIEUWE LEDEN

Nederland

's-Gravenhage: C. M. L. A. Bernsen, t. res. 2e Lt.; J. Brüning, 1e Lt. Art.; Tj. Hubregtse, res. 2e Lt. Vl. K. Lu.; Directie Caltex Petroleum-Mij. (Nederland).

Bad-Hoevedorp: H. L. J. v. d. Grinten, Kapitein.

Bennekom: A. M. Letschert, Kap. Art.

Bergen op Zoom: Ir. H. van Haeringen, t. res. Lt.

Dordrecht: A. J. van Beeck Calkoen, 1e Lt. Art.

den Helder: W. Edauw, Maj. der Mariniers; F. H. van Werkum, Luit. ter Zee te kl.; J. A. Lanson, Luit. ter Zee te kl.

Tilburg: M. A. Sloodmaker, Kapitein.

Utrecht: Th. W. v. d. Boogaard Royaards, res. 1e Luit.; F. A. G. Bleys, res. 2e Luit. S.R.O.T.D.

De contributie voor het werkjaar 1955—1956 (1 okt. 1955—30 sept. 1956) is vastgesteld op f 10,—. De leden, die *zulks nog niet gedaan hebben*, wordt verzocht hun contributie wel te willen storten op postrekening 78828 van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, Den Haag.

Aflev. I, II, III en IV van het orgaan zijn aan de leden verzonden.

Het Bestuur van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap is thans als volgt samengesteld: M. R. H. *Calmeyer*, Lt.-Gen. G.S. b.d., Voorzitter; D. A. *van Hilten*, Lt.-Gen. t. b.d., Redacteur Orgaan en W.J.; J. H. *Couzy*, Lt.-Generaal der art.; H. *Schaper*, Generaal-majoor-vlieger K. Lu.; J. M. *van Olm*, Schout-bij-nacht-vlieger; J. J. *de Wolf*, Brigade-Generaal der genie b.d.; Mr. F. R. *Mijulieff*, Directeur-generaal voor Openbare Orde en Veiligheid; L. *Brouwer*, Commandeur; A. L. *van den Berge*, Brig.-Generaal G.S.; E. J. C. *van Hootegeem*, Kolonel G.S.; E. D. *d'Engelbronner*, Kolonel G.S.; D. *Berlijn*, Kolonel-vlieger-waarnemer; J. P. *Boots*, Res. Kolonel t. b.d., Secretaris-Penningmeester, van Alkemadelaan 215, 's-Gravenhage, telefoon 774621.

Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,
van Alkemadelaan 215, 's-Gravenhage
en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven

RADIATOREN en KETELS
voor **CENTRALE VERWARMING**

J. B. van HEIJST en Zonen N.V. DEN HAAG

ELHART

AKTIEBOLAGET BOFORS
A.B. BOFORS-NOBELKRUT
A.B. NORMA PROJEKTILFABRIK

ZWEDEN

TAVARO S.A.

ZWITSERLAND

SAN GIORGIO

ITALIE

ARTILLERIE
MUNITIE
SPRINGSTOFFEN
UURWERKBUIZEN
OPTIEK

VERTEGENWOORDIGERS:

VAN REES & GREVE
PARKSTRAAT 89 - 's-GRAVENHAGE
TELEFOON 112612-180392